

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренцијски савјет

Р Ј Е Ш Е Њ Е

**по Захтјеву за покретање поступка привредног субјекта Digital Asset Management д.о.о.
Бања Лука, против Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука**

**Сарајево,
Новембар, 2022. године**

Број: УП 02-26-2-042-55/21
Сарајево, 16.11.2022. године

На основу члана 25. став (1) тачка е), члана 42. став (1) тачка а) у вези са чланом 4. став 1) тачке б) и д) Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ», бр. 48/05, 76/07 и 80/09) у поступку утврђивања забрањеног споразума покренутог по Захтјеву за покретање поступка привредног субјекта Digital Asset Management д.о.о. Бања Лука, ул. Краља Алфонса XIII бр. 26, 78 000 Бања Лука кога заступа Далибор Мрша адвокат из Бања Луке, адвокатска канцеларија у ул. Николе Пашића бр. 50, Бања Лука, против Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука, ул. Васе Пелагића бр.2, 78 000 Бања Лука, кога заступа МАРИЋ & Цо, Адвокатско друштво са ограниченом одговорношћу, ул. Мехемда Спахе бр.26, 71 000 Сарајево, и то адвокати Бранко Марић, Езмана Турковић и Цана Смаилагић-Хромић, Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине на 111. (стотинуједанаестој) сједници одржаној дана 16.11.2022. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Утврђује се да је привредни субјекат Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука, на релевантном тржишту пружања услуге вођења жиро-рачуна и текућих рачуна грађана и грађанско правних лица и вршење платног промета по тим пословима, примјеном (...)*)¹, онемогућио пружање услуге обављања трансакција насталих на име трговања и посредовања у трговању дигиталном имовином преко рачуна отвореног у Raiffeisen bank, што представља забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.
2. Налаже се привредном субјекту Raiffeisen bank да у року од 30 дана од дана пријема овог Рјешења (...)*)¹, усклади са Законом о конкуренцији, на начин да омогући свим привредним субјектима који се баве трговањем и посредовањем при трговини дигиталном имовином приступ релевантном производу, те да Конкуренијском савјету достави доказ о поступању по наложеном у тачки 2. диспозитива овог Рјешења.
3. Изриче се новчана казна привредном субјекту Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, због кршења одредби из члана 4. став (1) тачке б) Закона о конкуренцији, утврђених у тачки 1. овог Рјешења, у висини од 250.000,00 КМ (двјестопедестхиљада и 00/100 КМ), у складу са одредбом члана 48. став (1) тачка а) Закона о конкуренцији, коју је дужан платити у року од 15 (петнаест) дана од дана пријема овог Рјешења.
4. Одбија се Захтјев привредног субјекта Digital Asset Management д.о.о. Бања Лука, поднесен против привредног субјекта Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука ул. Васе Пелагића бр.2, 78 000 Бања Лука ради утврђивања забрањеног споразума у смислу члана 4. став 1) тачке д) Закона о конкуренцији, као неоснован.
5. Налаже се привредном субјекту Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука да на име трошкова поступа, привредном субјекту Digital Asset Management д.о.о Бања Лука уплати износ од (...)*)¹, року од 8 дана од дана пријема овог Рјешења.

¹ (...)*)¹ - Подаци претстављају пословну тајну

6. Налаже се привредном субјекту *Digital Asset Management* д.о.о Бања Лука да на име трошкова поступка привредном субјекту Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука, уплати износ од (...) * са ПДВ-ом, року од 8 дана од дана пријема овог Рјешења.
7. Обавезује се привредни субјекат Digital Asset Management д.о.о. Бања да плати административну таксу у укупном износу од 1.500,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине
8. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у „Службеном гласнику БиХ“, Службеним гласницима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Конкуренијски савјет) је, дана 27.09.2021. године под бројем: УП 02-26-2-042-1/21, запримио Захтјев за покретање поступка (у даљем тексту: Захтјев) привредног субјекта Digital Asset Management д.о.о. Бања Лука, ул. Краља Алфонса XIII бр. 26, 78 000 Бања Лука (у даљем тексту: Digital Asset Management или Подносилац захтјева), кога заступа Далибор Мрша адвокат из Бања Луке, адвокатска канцеларија у ул. Николе Пашића бр. 50, Бања Лука, против Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука, ул. Васе Пелагића бр.2, 78 000 Бања Лука (у даљем тексту: Raiffeisen bank или Противна страна), кога заступа МАРИЋ & Цо, Адвокатско друштво са ограниченом одговорношћу, ул. Мехемда Спахе бр.26, 71 000 Сарајево, и то адвокати Бранко Марић, Езмана Турковић и Цана Смаилагић-Хромић, ради кршења Закона о конкуренцији у смислу члана 4. став 1) тачке б) и д).

Подносиоцу захтјева, Конкуренијски савјет је дана 16.02.2022. године (акт број: УП 02-26-2-042-4/21) издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева, у смислу члана 28. став (3) Закона о конкуренцији.

1. Странке у поступку

1.1. Подносилац захтјева

1.1.1. Привредни субјекат Digital Asset Management

Привредни субјекат „Digital Asset Management“ друштво да ограниченом одговорношћу Бања Лука, са сједиштем у ул. Краља Алфонса XIII бр.26, 78 000 Бања Лука, скраћена ознака „Digital Asset Management“ д.о.о. Бања Лука, регистрован је код Окружног привредног суда у Бањој Луци, под матичним бројем субјекта: 57-01-0156-18.

(...)*

Основна регистрована дјелатност привредног субјекта Digital Asset Management је посредовање у трговини специјализованој за одређене производе или групе осталих производа.

1.2. Противна страна

1.2.1. Привредни субјекат Raiffeisen bank

Привредни субјекат Raiffeisen Bank дионичарско друштво Босна и Херцеговина, ул Змаја од Босне бб, Ново Сарајево, скраћена ознака Raiffeisen Bank дд Босна и Херцеговина, регистрован је код Општинског суда у Сарајеву, под матичним бројем субјекта 65-02-0005-10 (стари број 1-11629). Одлуком о оснивању Филијале Бања Лука бр.7446/00 од 23.11.2000. године, основана је Raiffeisen Bank дд БХ-Глава подружница/Филијала Бања Лука, са сједиштем у ул. Васе Пелагића бр.2, Бања Лука

Оснивач привредног субјекта Raiffeisen bank и власници 100% капитала су акционари према листи власника вриједносних папира Регистра вриједносних папира у ФБиХ од 30.09.2004. године.

Основна регистрована дјелатности привредног субјекта Raiffeisen Bank БХ је пружање банкарских услуга.

2. Правни оквир предметног поступка

Конкуренијски савјет је током поступка примјенио одредбе Закона о конкуренцији, Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10), Одлуке о дефинисању категорије доминантног положаја („Службени гласник БиХ“, бр.18/06 и 34/10), Закона о управном поступку („Службени гласник БиХ“, бр.29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13, 53/16). Закон о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бој: 3/16), Закон о унутрашњем платном промету („Сл. гласник РС“, бр. 52/2012, 92/2012 - испр., 58/2019 и 38/2022), Закон о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности („Службени гласник БиХ“ бр. 47/14, 67/16).

Споразум о стабилизацији и придруживању између европских заједница и његових држава чланица, с једне стране и Босне и Херцеговине с друге стране („Службени гласник БиХ – међународни уговори“ бр. 10/08), (у даљем тексту: Споразум о стабилизацији и придруживању) одредба чл. 71. о примјени критерија и правне стечевине Европске уније, те члана 43. став (1) Закона, које омогућује Конкуренијском савјету у сврху оцјене датог случаја, да се може користити судском праксом Европског суда правде и одлукама Европске комисије.

3. Поступак по Захтјеву за покретање поступка

У Захтјеву Подносилац захтјева у битном наводи сљедеће:

Активна легитимација подносиоца захтјева заснива се на одредбама члана 2. став 1. ц) и члана 27. став 3. ц) Закона о конкуренцији БиХ.

Подносилац захтјева је правно лице "DIGITAL ASSET MANAGEMENT" д.о.о. Бања Лука регистровано код Окружног привредног суда у Бањој Луци рјешењем број 57-010156 -18 од 10.05.2018. године. Поред тога, регистрован је код Државне агенције за истрагу и заштиту и обвезник је Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 47/14). Доказ: Рјешење број 57-010156-18 Од 10.05.2018.године; Правилник о процјени ризика, подацима, информацијама и документацији за идентификацију клијената и осталим активностима и показатељима неопходним за ефикасно спровођење Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности 20.07.2019.године; и Повратница о извјештају о уручењу Правилника Агенцији за истрагу и заштиту;

Подносилац захтјева "Digital Asset Management" д.о.о. Бања Лука је привредно друштво које се бави посредовањем у трговини дигиталном имовином и кориштењу нових технологија. У питању је прва финтецх компанија у Босни и Херцеговини која је креирала блокцхаин платформу за размјену и трговину дигиталном имовином.

Противник у овом поступку "Raiffeisen bank" д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука је дана 02.09.2020.године закључио са подносиоцем захтјева Уговор број 220026963-3 о отварању рачуна за послове унутрашњег платног промета (у даљем тексту: Уговор) у сврху обављања регистроване привредне дјелатности подносиоца захтјева.

Наведеним уговором противник захтјева се обавезао по налогу подносиоца захтјева извршавати платне услуге (Полагање и подизање готовог новца са рачуна, вођење рачуна, услуге извршавања платних трансакција у корист или на терет рачуна, укључујући пренос средстава на рачун, извршавање платних трансакција, укључујући и електронске трансакције, извршење платних трансакција путем платних картица или сличног средства, извршење кредитних трансфера укључујући трајне налоге) и платне трансакције (полагање, подизање или пренос новчаних средстава са рачуна на рачун, трансфер између два рачуна истог или различитих власника рачуна, а које је иницирао Власник личног рачуна или приматељ плаћања).

Истим уговором подносилац захтјева се обавезао да за наведене услуге плаћа уговорене провизије и накнаде за вођење рачуна и коришћење услуга Банке. Доказ: Уговор о отварању рачуна за послове унутрашњег платног промета број 220026963-3

У поступку отварања рачуна подносилац захтјева је доставио Рјешење о регистрацији и обавјештење о разврставању пословног субјекта по дјелатности, те осталу документацију коју противник захтјева својим интерним актима прописује за отварање рачуна, одакле је јасно да је противник захтјева у моменту закључења Уговора имао сазнања о врсти привредне дјелатности којом се подносилац захтјева бави, те да су сви каснији поступци противника захтјева, а у коначници и раскид Уговора производ самовољног поступања које је нанијело штету подносиоца захтјева, не само у смислу финансијског губитка, већ и нарушавања угледа.

Подносилац захтјева истиче да је уговор о отварању рачуна за послове унутрашњег платног промета у цијелости био припремљен од стране противника као професионалног пословног субјекта и исти је само дат на потписивање подносиоцу захтјева. Дакле, јасно је да се ради о адхезионом уговору, у којем је противник унапријед одредио све услове уговора. Ова група уговора у привреди се још назива и формуларни уговори у којима једна страна, обично понудилац који је углавном тржишно моћнија уговорна страна одређује услове уговора другој уговорној страни која једино има избор да ли да прихвати такав уговор или не (такви су, на примјер, уговори о туристичким услугама, уговори из области осигурања, уговор о кредиту, уговори о отварању текућег или жиро рачуна и сл.).

Потребно је нагласити да је подносилац захтјева посредник у трговини дигиталном имовином на међународном уређеном тржишту криптовалута. У циљу увезивања понуде и потражње криптовалута и реализације налога клијената подносилац има закључен уговор са водећом свјетском берзом криптова валута Payward Ltd., са сједиштем 6th Floor, One London Wall, Лондон, Уједињено Краљевство - која послује под брендом "Кракен". Ова берза повезује понуду и потражњу криптовалута односно трговање криптовалутама и размјену за „ФИАТ“ валуте (Амерички долар, Еуро и друге фиат валуте).

Криптовалуте немају физичку форму, односно, нису материјализоване, али су предмет правног промета и припадају нечијој имовини. Дакле, дигитална имовина је предмет правних послова као нетјелесна/виртуелна покретна ствар у смислу Закона о стварним правима и као таква финансијске је природе јер се њеним уновчавањем/продајом на тржишту криптовалута стиче финансијска корист.

Уколико је разлог једностраног раскида Уговора од стране противника сама дјелатност подносиоца захтјева, сматрамо да је то у потпуности неосновано, прије свега јер је противник захтјева у поступку који је претходило закључења Уговора, из достављене документације од

стране подносиоца захтјева остварио увид у привредну дјелатност подносиоца те је већ тад имао могућност да одбије закључење Уговора из наведених разлога. Управо супротно предњем, противник је након свих провјера статуса подносиоца захтјева одлучио да једнострано раскине Уговор, због чега је подносилац захтјева трпио и трпи значајне негативне посљедице.

Својим поступцима противник је проузроковао штету и повриједио основна начела пословања Банке, а то су начело савјесности и поштења, начело поступања са пажњом доброг стручњака у извршавању својих обавеза, начело равноправног односа корисника са банком, начело заштите од дискриминације, као и право тужиоца на приговор и обештећење (члан 134. Закона о банкама Републике Српске).

Подносилац захтјева је дана 18.09.2020. године на захтјев противника путем e-mail-а доставио Уговор са привредним друштвом Payward Ltd, 6th Floor, One London Wall, Лондон, Уједињено Краљевство када је обавијештен од стране противника о приливу средстава у висини од (...) * који је стигао од стране пошиљаоца Payward Ltd. Подносилац захтјева је исти дан од стране противника обавијештен да ће прилив бити одбијен. Поступање противника је у овом случају производ властите самовоље, иако је правни основ уплате - Уговор од 21.02.2020. године између Payward Ltd и Digital Asset Management d.o.o. достављен противнику на његово тражење, у оригиналу и са преводом овлаштеног судског тумача, на који није имао никакве примједбе. Дакле, и из предње наведеног је јасно да је противник имао цјелокупан увид у све активности подносиоца. Доказ: Електронска кореспонденција од дана 18.09.2020. године.

На наведено поступање противника, подносилац захтјева је уложио приговор дана 10. марта 2021. године те тражио изјашњење по којем правном основу, односно на основу којег Закона или подзаконског акта је извршен поврат средстава дана 18.09.2020. године. Одговор на приговор је изостао, иако је чланом 125. тачка 2. Закона о банкама Републике Српске Банка дужна да достави одговор на приговор у року од 30 дана од дана подношења приговора. Доказ: Приговор од дана 10.03.2021. године

Дана 10.06.2021. године противник је упутио обавјештење о прекиду пословног односа те тиме и о затварању трансакционог рачуна број (...) *. Доказ: Обавјештење број 434/20-ОФБЛ2 од дана 10.06.2021. године

Наведено понашање противника је проузроковало штету подносиоцу захтјева и у његовим пословним односима, на начин да је дана 16.6.2021. године запримио допис број 06-01/2021 од стране (...) *, којим је од подносиоца захтјева захтјевао испуњење обавезе и исплату новчаних средстава остварених продајом критповалуте посредовањем платформе тужиоца бцх.ба на рачун овог привредног друштва. Појашњења ради, подносилац захтјева је у овом правном послу посредник, односно поступа као брокер, те је у склопу своје дјелатности, у корист и за рачун наведеног привредног друштва извршио новчане трансакције за период март-мај текуће године, па је ипак након тога противник извршио поврат износа од (...) * са рачуна подносиоца захтјева у корист привредног друштва Паувард Лтд. Поменути износ представља новчану вриједност продане имовине (...) * који износ би, да није дошло до поврата овог износа пошиљаоцу и једностраног раскида Уговора од стране противника, био исплаћен на рачун (...) *, умањен за износ провизије подносиоца захтјева.

Напомињемо да противник у конкретном случају није одговорио на приговор подносиоца захтјева упућен дана 10.3.2021. године, нити је, уколико је евентуално сматрао било шта сумњивим или спорним о томе обавијестио Финансијско-обавјештајно одјељење Државне агенције за истраге и заштиту.

Исто тако није реаговао ни на допис подносиоца захтјева од дана 14.6.2021. године којим је тражено појашњење разлога за затварање трансакционог рачуна број (...) *. Доказ: Допис број 06-

01/2021 од 16.6.2021. године; Приговор од дана 10.3.2021. године, и Приговор од дана 14.6.2021. године,

Подносилац захтјева се у циљу заштите својих права обратио и Агенцији за банкарство Републике Српске као регулатору на банкарском тржишту Републике Српске и надзорном органу у смислу Закона о спречавању прања новца и финансирању терористичких активности. Међутим, наведени орган се огласио ненадлежним и сугерисао да подносилац своја права затражи путем суда у парничном поступку. Доказ: Одговор АЗБРС број 03-803-1/21 од 28.05.2021. године.

Сматрамо да је Противник на горе описани начин прекршио сљедеће законске прописе:

Члан 4. став 1. тачке б) и д) Закона о конкуренцији БиХ (надаље: ЗоК), којима се забрањује: "ограничавање и контрола производње, тржишта, техничког развоја или улагања" и "примјена различитих услова за идентичне трансакције с другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију". Члан 10. став 2. ЗоК којима се забрањује: "ограничавање производње, тржишта или техничког развоја на штету потрошача" и "примјена различитих услова за исту или сличну врсту послова с осталим странама, чиме их доводе у неравноправан и неповољан конкурентски положај". Обоје у вези са одредбом члана 4. Закона о банкама којим је одређено да нико осим банке не може да се бави примањем депозита или других повратних средстава, давањем кредита и издавањем платних картица на подручју Републике Српске ако нема дозволу Агенције у складу са овим законом.

Дакле, само банке, под условима прописаним Законом и подзаконским актима имају право да се баве наведеном дјелатношћу, што свакако противника ставља у специфичан положај у односу на све друге финансијске организације или институције, као и у односу на све друге облике организовања, статуса и положаја правних лица.

Устав Републике Српске забрањује било какву дискриминацију уважавајући правила тржишне економије. Надаље, Одредба члана 11. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ" бр. 29/78, 39/85, 45/86, 57/89 и „Службени гласник РС" бр. 17/93, 3/96) утврђује да су стране у облигационом односу равноправне. Према одредби члана 12. Закона о облигационим односима у заснивању облигационих односа и остваривању права и обавеза из тих односа стране су дужне да се придржавају начела савјесности и поштења. Забрањено је вршење права из облигационих односа противно циљу због кога је оно законом установљено или признато (члан 13. ЗОО). У заснивању облигационих односа стране не могу установљавати права и обавезе којима се за било кога ствара или искоришћава монополски положај на тржишту (члан 14. ЗОО). Свако је дужан да се уздржи од поступка којим се може другом проузроковати штета (члан 16. ЗОО).

Страна у облигационом односу дужна је да у извршавању обавезе из своје професионалне дјелатности поступа с повећаном пажњом, према правилима струке и обичајима - пажња доброг стручњака (члан 18. став 2. ЗОО).

Одредбом члана 751. Закона о облигационим односима прописано је да:

Налогопримац је дужан извршити налог према примљеним упутствима, са пажњом доброг привредника, односно доброг домаћина, остајући у његовим границама и у свему пазити на интересе налогодавца и њима се руководити.

Кад налогопримац сматра да би извршење налога по добијеним упутствима било од штете за налогодавца, он је дужан скренути на то његову пажњу и тражити нова упутства.

Ако налогодавац није дао одређена упутства о послу који треба обавити, налогопримац је дужан, руководећи се интересима налогодавца, поступити као добар привредник, односно добар домаћин, а ако је налог без накнаде, како би у истим околностима поступио у сопственој ствари.

Одредбом члана 752. истог Закона је одређена могућност одступања од добијеног налога и то само са сагласношћу налогодавца, а када му због краткоће времена или из ког другог узрока није могуће тражити сагласност налогодавца, он може одступити од налога и упутстава само ако је, по процјени свих околности, могао основано сматрати да то захтијевају интереси налогодавца. Ако налогодавац прекорачи границе налога или одступи од добијених упутстава ван случаја предвиђеног у претходном ставу, неће се сматрати за налогопримца, већ за пословођу без налога, изузев ако налогодавац накнадно одобри оно што је урадио.

Одредбом члана 1057. ЗОО прописано је да банка одговара за извршење налога депонента према приливима уговора о налогу.

Одредбом члана 35. Закона о платним трансакцијама прописано је да споразум или прописи којима се уређују односи банке и клијента морају бити у складу са одредбама овог закона. Тим споразумом могу се повећати права клијента и детаљније утврдити елементи појма уобичајене пажње сваке стране, као и начин достављања обавјештења и информација, док је одредбом члана 37. овог Закона одређено да банка и клијент обављају дужности утврђене тим законом прописима и споразумом придржавајући се принципа пословања у доброј вјери.

Одредбама Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности јасно је прописана обавеза банке у смислу елемената идентификације и праћења (члан 7. Закона), и то посебно утврђивање идентитета клијента и провјеру његовог идентитета на основу докумената, података или информација добијених од поузданих и независних извора; провођење сталног праћења пословних односа укључујући и контролу трансакција током пословног односа како би се осигурало да су трансакције које се обављају у складу са сазнањима обвезника о клијенту, пословном профилу и ризичности те, по потреби, извору средстава и осигуравање ажурирања документације, података или информација које се воде.

Одредбом члана 8. овог Закона прописује се обавеза банке на одбијање пословног односа и обављања трансакције, али исто тако и обавеза банке да у случају одбијања пословног односа или одбијања обављања трансакције има за обавезу да обавијести Финансијско обавјештајно одјељење (ФОО) Агенције о одбијању или прекиду пословног односа и одбијању извршавања трансакције и да достави ФОО-у све до тада прикупљене податке о клијенту или трансакцији у складу с чл. 38. и 39. тог закона.

Надаље, одредбом члана 24. истог Закона, став 3, банци је одређена обавеза да прикупи све податке наведене у ставу (1) овог члана увидом у јавне или друге доступне регистре или прегледом докумената и пословних извјештаја које је приложила банка или друга финансијска институција са сједиштем у иностранству. Банка или друга финансијска институција дужна је извршити процјену и провјеру адекватности и ефикасности политика и процедура спречавања прања новца и финансирања терористичких активности кореспондентне банке или друге финансијске институције. Коначно, одредбом члана 38. овог Закона је експлицитно прописана обавеза банке у погледу обавјештавања ФОО о сумњивим трансакцијама.

Противник, у конкретном случају није поступио нити по једној од наведених одредби Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, већ је без иједног ваљаног образложења донио одлуку о враћању трансакција и затварању трансакционог рачуна подносиоца захтјева број (...)*.

Противник је, уколико је гајио сумњу у регуларност активности подносиоца, био у обавези да обавијести надлежни државни орган у смислу Закона који у складу са својим законским овлашћењима може привремено одузети или блокирати новчана средства на рачуну подносиоца захтјева (привремена мјера) чији је промет/прилив према мишљењу противника имао карактер сумњиве трансакције. Међутим, противник је вратио новчана средства уплатиоцу и тиме

прикрио наведену трансакцију као да није учињена чиме је поред подносиоца захтјева оштетио и државу (порез и пријављивање/одузимање новчаних средстава проистеклих из кривичног дјела).

Дакле, само држава-надлежни орган (не банка) има овлашћење у оправдано мијешање у промет новчаних средстава које испуњава критерије законитости са сврхом надзора над финансијским прометом. Овај надзор служи легитимном циљу прописаном у Закону о спречавању прања новца и финансирању терористичких активности који у циљу мјера откривања и спречавања наведених радњи у члану 4. за обвезнике провођења радњи прописује широк спектар правних лица која се баве прометом новца као и лица која у обављању професионалних дјелатности могу стећи таква сазнања.

Наведени закон навођењем предмета закона у члану 1. јасним и прецизним дефинисањем појмова у члану 2, 3. и 4, те преосталим одредбама указује на више него очигледан јавни интерес државе у намјери да контролом у финансијском и нефинансијском сектору спријечи и открије прање новца и финансирање терористичких активности. При остваривању легитимног циља који служи јавном интересу, у конкретном случају органи противника нису пријавили наведену трансакцију државном органу јер новчана средства су по самовољи противника враћена уплатиоцу чиме није постигнута сврха наведене законске одредбе да држава (не банка) може извршити привремено блокирање само новчаних средства за које би постојала сумња (подносиоца пријаве-банке) на извршење кривичног дјела прања новца.

Дакле, једна уговорна страна је својом самовољом без законског основа и проведене законске процедуре (у случају сумње да су новчана средства проистекла из кривичног дјела), подносиоца захтјева и његовог клијента оставила лишеног новчаног износа који му је након извршене трансакције криптовалутама и давања налога у иностранству (Кракен) за уплату на девизни рачун отворен код противника требао бити дозначен. У конкретном случају само држава може предузети одређене мјере и поступити у сврху остваривања легитимног циља државе и у јавном интересу код вршења надзора из одредби Закона уколико постоји основ сумње да трансакција потиче из недозвољене активности подносиоца захтјева и њеног клијента.

Противник је поступао супротно и Упутству Министарства финансија Републике Српске о отварању и затварању рачуна за обављање платних трансакција и вођење евиденције, јер банка затвара рачун на основу захтјева власника или по службеној дужности у којем случају подносилац захтјева има право да зна, ако се већ ради о затварању рачуна по службеној дужности, о разлозима за такву одлуку.

Европска конвенција о људским правима (Протокола л.) у члану л. прописује заштиту имовине на начин да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиденим законом и општим начелима међународног права. Само држава има право да примјењује мјере (никако банка) које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбједила наплату пореза или других дажбина или казни. Држава и њени надлежни истражни органи у складу са Законом имају право да примјењују одредбе закона које сматра потребним да би надзирали кориштење имовине у складу са општим интересима.

Слиједом напријед наведеног, подносилац је подвргнут произвољном третману противника одбијањем да изврши уговорену обавезу/трансакцију.

Законом о платним трансакцијама (Службени гласник Републике Српске бр. 44/00 и 12/2001) прописано је сљедеће:

- Члан 2.

"Рачун" представља било који рачун отворен на основу споразума, односно уговора између клијента и банке, било да је реч о текућем, жиро или било ком другом рачуну, те обухвата и рачун отворен у ad hoc односу у сврху извршења појединачне платне трансакције;

"Споразум" значи уговорени или на други начин договорен однос између банке и клијента којим се уређује пословање рачуном (отварање, трајање, измене и сл.) и коришћење налога за плаћање;

9. "Клијент" означава појединца, било које правно или физичко лице, укључујући и банку која поседује рачун код банке

12. "Извршење" означава спровођење инструкција које су садржане у налогу за плаћање;

20. "Налог за плаћање" означава безусловну инструкцију, дату банци да исплати или уплати одређену суму новца са означеног рачуна;

- Члан 34.

Банка не може једнострано мењати услове споразума без претходног обавештења клијента најмање 30 дана пре ступања на снагу тих измена. Измјене које су у супротности са овом одредбом су неважеће.

- Члан 37.

Да би био обавезујући за клијента, споразум мора бити поштен и мора јасно одредити права и обавезе изречене једноставним језиком.

Банка и клијент обављају дужности утврђене овим законом, прописима и споразумом, придржавајући се принципа пословања у доброј вери.

- Члан 39.

У случају колизије одредби овог закона са одредбама других закона који регулишу ову материју, примењују се одредбе овог закона.

На основу свих горе наведених правних и чињеничних аргумената подносимо овај Захтјев сматрајући да противник ограничава тржишну слободу и пословање подносиоца захтјева који без отвореног текућег рачуна не може да обавља регистровану привредну дјелатност, због чега од Конкуренцијског савјета БиХ тражимо да покрене поступак ради утврђивања повреда Закона о конкуренцији БиХ од стране Противника, те да у складу са чланом 42. Закона о конкуренцији и другим примјенљивим прописима донесе рјешења којима се утврђује постојање забрањеног споразума.

Конкуренцијски савјет је оцијенио да није могуће без проведеног поступка утврдити постојање повреде Закона о конкуренцији на које Подносилац захтјева указује, те је донио Закључак о покретању поступка број: УП 02-26-2-042-6/21 дана 17.02.2022. године (у даљем тексту: Закључак), против Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став (1) тачке б) Закона о конкуренцији.

Конкуренцијски савјет, у складу са чланом 33. став (1) Закона, је доставио Захтјев и Закључак на одговор противној страни у поступку.

Привредни субјекат Raiffeisen bank је у остављеном року дана 15.03.2022.године доставио одговор на Захтјев за покретање поступка привредног субјекта Digital Asset Management, запримљен под бројем: УП 02-26-2-042-12/21, наводећи да је исти у потпуности неоснован и нетачан из сљедећих разлога:

Неспорно је да је Подносилац захтјева са Банком закључио Уговор о отварању рачуна за послове унутрашњег платног промета број 220026963-3 од 2. септембра 2020.године (у даљем тексту: „Уговор“) којим је Банка Подносиоцу захтјева отворила рачун за редовно пословање под бројем (...)*. Приликом закључења Уговора, Подносилац захтјева је Банци доставио актуелни Извод из судског регистра, као и Обавјештење АПИФ-а о разврставању пословног субјекта према дјелатности. Из наведених докумената је произишло да је Подносилац захтјева регистрован за обављање основне пословне дјелатности под бројем 46.18 - Посредовање у трговини специјализованој за одређене производе или групе осталих производа. Доказ: Уговор о отварању рачуна, Извод из судског регистра, Обавјештење АПИФ-а о разврставању пословног субјекта према дјелатности.

Међутим, приликом достављања документације за отварање рачуна код Банке, Подносилац захтјева није обавјестио Банку да је дјелатност којом се заправо бави Трговање црупто валутама. Наиме, Банка је први пут сазнала за обављање ове дјелатности Подносиоца захтјева дана 18. септембра 2020.године, када је на његов рачун код Банке стигао први прилив у износу од (...)* са платформе PAYWARD LTD, а као сврха прилива наведеног новца је било наведено „КРАКЕН“. Наведена платформа је регистрована за трговање црупто валутама, а сама ознака сврхе прилива „Кракен“ се односи на трговање црупто валутама. Банка је тада од Подносиоца захтјева затражила да јој достави правни основ прилива наведеног новца, а у складу са прописима које регулишу пословање банака у Босни и Херцеговини. Подносилац захтјева је Банци доставио Уговор из којег је произишло да је ријеч о трговању црупто валутама. Доказ: Уговор Подносиоца захтјева са платформом PAYWARD LTD.

Банка на овом мјесту посебно наглашава да законски прописи у Босни и Херцеговини уопште не регулишу пословање црупто валутама, нити се за такву пословну активност може уопште регистровати иједно привредно друштво. Из тог разлога, се очито ни Подносилац захтјева није могао регистровати код надлежног суда и АПИФ-а за обављање наведене дјелатности. Такође ни интерне процедуре Банке не дозвољавају обављање трансакција којима се тргује црупто валутама, чије трговање није регулисано позитивним законским прописима БиХ.

Обзиром на наведено, Банка је била принуђена одбити провођење трансакције на рачуну Подносиоца захтјева произашло из обављања дјелатности трговања црупто валутама, те је дана 18. септембра 2020. одбијен прилив и извршен поврат средстава за примљених на рачун Подносиоца захтјева по основу трговања црупто валутама. Након тога, дана 9. јуна 2021.године поново је стигао нови прилив од истог налогодавца односно платформе PAYWARD LTD у износу од (...)* по истом основу Кракен - односно трговање црупто валутама. Банка је поново одбила пријем и извршила поврат средстава, те је дана 10. јуна 2021.године упутила Подносиоцу захтјева обавјештење о затварању рачуна а на основу члана 16. Уговора о отварању рачуна. Чланом 16. Уговора о отварању рачуна регулисано је да Банка има право да прекине пословну сарадњу, без икакве обавезе Банке за образложењем прекида сарадње другој страни, односно Подносиоцу захтјева. Банка је наведеним Обавјештењем позвала Подносиоца захтјева да у року од 15 дана дође у пословницу Банке и затвори рачун, међутим, Подносилац захтјева се никада, ни до данас, није одазвао позиву Банке. Након тога, на рачун Подносиоца захтјева код Банке је дана 24. јуна 2021. поновно стигао прилив средстава у износу од (...)* од истог налогодавца и по истом основу као и ранија два пута, те је Банка и тај износ новца одбила и извршила поврат средстава. Доказ: Обавјештење Банке Подносиоцу захтјева и повратница.

Поред наведеног, Банка наглашава да је Законом о спрјечавању прања новца и финансирања терористичких активности БиХ (члан 7. ст. ц) и члан 8.), Банка у обавези да прикупља податке о сврси и намјени пословног односа и трансакције сваког клијента, те је у обавези да одбије извршење трансакције уколико није у могућности да прибави те податке. Такође је чланом 25. ст. 1 истог Закона регулисано да је Банка у обавези нарочито да обрати пажњу на ризик од прања новца и финансирања терористичких активности, те да утврди стварне учеснике трансакције и сврху трансакције. Приливи са платформе црупто валутама не садрже све потребне информације

и не може се утврдити јасан извор средстава, тако да Банка мора такве трансакције одбити, а како је Банка и поступила у конкретном случају трговине сгурто валутама од стране Подносиоца захтјева.

Без обзира на све напријед наведено, односно да ли је дошло до ваљаног раскида Уговора о отварању рачуна и да ли је у конкретном случају било мјеста примјени прописа о спрјечавању прања новца, а на којим аргументима се углавном и заснива Захтјев за покретање поступка Подносиоца захтјева, битно је истакнути да то нису питања које спадају у надлежност Конкуренцијског савјета, већ су за та питања надлежни суд, СИПА и Агенција за банкарство.

Подносилац захтјева је већ поднио тужбу Окружном привредном суду у Бања Луци ради прекида пословног односа са Банком и накнаде штете, тако да ће тај суд одлучивати да ли је прекид сарадње био правно ваљан или не. Исто тако, друге надлежне агенције проводе своје поступке ради утврђивања законитости пословних трансакција Подносиоца захтјева, из чега јасно произилази да су сви наводи из Захтјева за покретање поступка Подносиоца захтјева потпуно ирелевантни за поступак пред Конкуренцијским савјетом, нити је Савјет надлежан за одлучивање по тим наводима. Оно о чему Конкуренцијски савјет одлучује је да ли постоји повреда Закона о конкуренцији, и то искључиво члана 4. став 1 тачка б), а како је Подносилац захтјева прецизирао у свом Поднеску од 31. децембра 2021. године. Доказ: Тужба Подносиоца захтјева против Банке у привредном спору који се води пред Окружним привредним судом у Бања Луци под бројем 57 0 Пс 136569 21 Пс Одговор на тужбу Банке од 14. септембра 2021. у привредном спору који се води пред Окружним привредним судом у Бања Луци под бројем 57 0 Пс 136569 21 Пс.

Банка истиче да у случају који је предмет овог поступка није дошло до повреда члана 4. став 1 тачка б) Закона о конкуренцији односно „ограничавања и контроле производње, тржишта, техничког развоја или улагања“, из сљедећих разлога:

1. Raiffeisen банка није једина банка која послује на тржишту Босне и Херцеговине, односно Републике Српске, на чијој територији је регистрован Подносилац захтјева. Дакле, чињеницом да је Банка прекинула пословну сарадњу и Уговор о отварању рачуна са Подносиоцем захтјева, Банка није ни на какав начин онемогућила Подносиоца захтјева да исти такав рачун отвори код било које друге банке која послује на тржишту БиХ. Свима је познато да на тржишту БиХ послују и UniCredit банка, Аддико банка, Sberbank, Sparkasse bank, ASA banka, Intesa Sanpaolo banka, Turkish Ziraat bank, Моја банка, и многе друге банке. Дакле, Подносилац захтјева је имао могућност да након прекида сарадње са Raiffesen банком, отвори банковни рачун код било које од наведених банака и да настави да послује. Чак, и прије прекида сарадње са Raiffeisen банком, Подносилац захтјева је имао могућност да паралелно са отвореним рачуном код Банке, отвори и десетине других банковних рачуна у другим банкама у БиХ, и да послује преко свих тих рачуна, једнако као и велики број других привредних друштава у Босни и Херцеговини. Дакле, из наведеног произилази, да прекидом сарадње са Банком, Подносиоцу захтјева ни на који начин није био ограничен приступ тржишту и пословање преко било које друге банке на територији БиХ, па самим тиме није ни могло доћи до повреде члана 4. став 1 тачка б) Закона о конкуренцији.
2. Према потпуно погрешном и неоснованом ставу Подносиоца захтјева, произилази да би сваки прекид уговорне и пословне сарадње неке банке и њеног клијента значио да је дошло до повреде Закона о конкуренцији и да је сваком клијенту тиме ограничен приступ тржишту банака, што је потпуно нетачно, а како је већ образложено под тачком 1. горе. Баш напротив, као и сваки други привредни субјекат тако и банке имају своје дискреционо право на заснивање као и на прекид пословне сарадње са сваким клијентом. То право је регулисано Законом о банкама ФБиХ (члан 112.), који се примјењује на Банку, а који регулише да свака банка слободно одлучује о избору клијента, дакле нема обавезу

да улази у пословни однос са свима. Такође и Уговором о отварању рачуна закљученим између Банке и Подносиоца захтјева регулисано је да Банка може прекинути сарадњу, као и отказати уговор без навођења било каквих разлога и образложења. Законом о облигационим односима је регулисано да уговорне стране могу уговорити све услове који нису супротни закону. Уговарање прекида сарадње писменим обавјештењем није супротно закону. Подносилац захтјева је прихватио и закључио наведени Уговор, те прекид Уговора о отварању рачуна писменим обавјештењем никако не може бити кршење Закона о конкуренцији, у смислу члана 4. ст. 1 тачка б) односно ограничавања и контроле производње, тржишта, техничког развоја или улагања". У сличним случајевима, Савјет није ни донио Закључак о покретању поступка, већ је одбацио Захтјев за покретање поступка због стварне ненадлежности број: УП-03-26-2-041-9/21 од 16. децембра 2021. године. Осим тога, законитост прекида уговора о отварању рачуна између Банке и Подносиоца захтјева већ цијени Окружни привредни суд у Бања Луци који је једини за то и надлежан, а како је наведено у горњим дијеловима овог Одговора на захтјев.

3. Уговором о отварању рачуна закљученог између Банке и Подносиоца захтјева регулисано је отварање стандардног рачуна за обављање послова унутрашњег платног промета. Дакле, није ријеч о некој посебној пословној услузи или неком специфичном рачуну које отвара само и искључиво Raiffeisen банка на тржишту БиХ. Да је ријеч о таквој услузи или рачуну која је Подносиоцу захтјева неопходна за пословање, наравно да би прекидом пословне сарадње Банке са Подносиоцем захтјева, Подносиоцу захтјева био ограничен приступ тржишту у БиХ. Међутим, у овом случају није ријеч ни о каквој посебној услузи нити посебном рачуну, већ о обичном трансакцијском рачуну који свака банка у БиХ може отворити и отвара сваком привредном друштву из БиХ, као што је и Подносилац захтјева. Дакле, очито је да није ријеч ни о каквом ограничењу тржишта нити било каквом кршењу Закона о конкуренцији у том смислу, а како то погрешно наводи Подносилац захтјева у свом Захтјеву од 23. септембра 2021. године.

Имајући у виду све напријед наведено, те да је Захтјев подносиоца захтјева очито неоснован, Банка предлаже да Конкурентијски савјет након одржане расправе, донесе сљедеће; Рјешење којим се одбија захтјев привредног субјекта Digital Asset Management д.о.о. Бања Лука, поднијет против привредног субјекта Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука, са сједиштем на адреси Васе Пелагића број 2, 78000 Бања Лука ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4 став (1) тачка б) Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), као неоснован.

Конкурентијски савјет је актом број: УП 02-26-2-042-13/21 од 21.03.2022. године, Подносиоцу захтјева доставио поднесак супротне стране „Поступање по закључку о покретању поступка број: УП 02-26-2-042-6/21", на који је Подносилац захтјева поднео број УП 02-26-2-042-14/21 дана 04.04.2022. године доставио одговор у ком се у битном наводи сљедеће:

Подносилац захтјева је привредно друштво које се бави посредовањем у трговини дигиталном имовином и кориштењу нових технологија. У питању је прва fintech компанија у Босни и Херцеговини која је креирала blockchain платформу за размјену и трговину дигиталном имовином. Противник, као и подносилац у своме пословању такође користи fintech технологију када омогућава својим клијентима да врше плаћање рачуна и провјеру стања рачуна преко мобилне апликације банке, те када омогућава подизање новца на банкомату. Свим тим радњама противник, као и друге банке на територији Босне и Херцеговине користи неку од онлине платформи за новчане трансакције - односно употребљава fintech технологију.

Спорне уплате су противнику стигле од стране мултинационалне компаније под називом Payward Ltd, са сједиштем 6th Floor, One London Wall, Лондон, Уједињено Краљевство - која послује под брендом "Кракен". Сви подаци о пошљоацу спорних трансакција били су противнику потпуно

доступни. Ти подаци су јавно доступни и на интернету, могу се пронаћи путем google претраживача, а сви неопходни подаци везани за спорне трансакције садржани су у уговору од 21.2.2020.године закљученом између Payward Ltd, са сједиштем 6th Floor, One London Wall, Лондон, Уједињено Краљевство - која послује под брендом "Кракен" и подносиоца захтјева. Овим уговором располаже противник, а располагао је и у тренутку прилива спорних новчаних износа.

Дакле, идентитет пошиљаоца противнику је био познат, а противник је да је хтио да уложи минимум напора, могао да у потпуности утврди поријекло трансакција које су стизале на рачун подносиоца захтјева који се водио код противника. Напомињемо да је противник био упознат са чињеницом да се подносилац захтјева бави управљањем дигиталном имовином, јер превод фирме подносиоца захтјева управо то значи - "Управљање дигиталном имовином" д.о.о. Бања Лука, а подносилац захтјева је противника о свему упознао и презентовањем свога пословања пред Управом противника.

Указујемо да из дописа Удружења банака БиХ број И-13/22 од 15.2.2022. године, на страни 2, стоји: „...За разлику од земаља региона, у БиХ овај сегмент је потпуно нерегулисан и није под посебним надзором нити једне од могућих институција, нити се било која институција изјашњава о очигледно спорној природи ових послова и трансакција, премда се може закључити да они подлијежу општем режиму прописа о регистрацији дозвољених дјелатности и надзора од стране пореских органа, слиједом чега би се могло закључити да ни новчане трансакције у вези с њима нису забрањене...”.

Без сумње је да и само Удружења банака БиХ констатује „...да би се могло закључити да ни новчане трансакције у вези с њима нису забрањене...”, што је потпуно тачно, јер ниједан позитивни пропис у БиХ не забрањује дјелатност трговине дигиталном имовином. Доказ; допис Удружења банака БиХ број И-13/22 од 15.2.2022. године

Напомињемо да одредбе члана 7. намећу обавезе противнику: утврђивање идентитета клијента и провјеру његовог идентитета на основу докумената, података или информација добијених од поузданих и независних извора; провођење сталног праћења пословних односа укључујући и контролу трансакција током пословног односа како би се осигурало да су трансакције које се обављају у складу са сазнањима обвезника о клијенту, пословном профилу и ризичности те, по потреби, извору средстава и осигуравање ажурирања документације, података или информација које се воде. Тек уколико обвезник не може провести наведене мјере онда не смије успоставити пословни однос или обавити трансакцију, односно мора прекинути већ успостављени пословни однос, али у том случају обвезник ће обавијестити ФОО о одбијању или прекиду пословног односа и одбијању обављања трансакције и доставити ФОО-у све дотад прикупљене податке о клијенту или трансакцији сходно чл. 38. и 39. Закона, што противник није учинио.

Члан 8. став (1) Закона о унутрашњем платном промету, намеће обавезу свим пословним субјектима да отворе рачуне у овлашћеним организацијама и да сва новчана средства воде на тим рачунима, као и да врше плаћања преко рачуна, у складу са тим законом, законом који уређује платне трансакције и закљученим уговором о отварању и вођењу рачуна са овлашћеном организацијом којим су уређена међусобна права и обавезе правног лица да има отворен рачун.

Надаље, Тачка 14. Упутства о отварању и затварању рачуна код овлашћених организација прописује да „Овлашћене организације затварају рачуне учесника на основу њиховог захтјева, у складу са прописима који уређују унутрашњи платни промет и платне трансакције и закљученим уговором, или по службеној дужности у складу са прописима који за своју посљедицу имају затварање рачуна. Наведено Упутство примјењује се на основу Закона о платним трансакцијама (Сл. гл. РС бр. 12/01). Према томе, подносилац захтјева као правно лице не може да послује без отвореног рачуна, противнику су на основу позитивних прописа повјерена овлашћења која немају

друге финансијске организације, и противник не може да се користи својим доминантним положајем како би лишавао подносиоца захтјева права која му припадају по Уставу и позитивним прописима.

С друге стране, уколико је противник сматрао да постоје разлози за поврат новчаних износа, зашто је било нужно да подносиоца захтјева обавијести о потреби „прекида пословног односа“ и нужности гашења рачуна тужиоца? Рачун је могао да остане активан, а спорни износ враћен пошиљаоцу. У вези предњег, подносилац захтјева упознаје Наслов да је подносилац захтјева извршио провјеру статуса рачуна број (...) * и утврдио да је тај рачун и даље активан, а да је стање на рачуну – (...) *. Ово значи да је противник подносиоца захтјева упркос чињеници да га је дописом број 434/20-ОФБЛ2 од 10.6.2021. године обавијестио да му затвара рачун, заправо држао све вријеме у заблуди, и подносиоцу захтјева створио обавезу од (...) *. Подносилац захтјева нема сазнања на шта се наведени износ односи.

Овакво понашање противника у супротности је са основним начелима Закона о облигационим односима и одредбама Закона о банкама, јер је подносилац захтјева доведен у ситуацију да не може да се користи својим рачуном, пред својим клијентима је представљен као правни субјекат који се бави „сумњивим трансакцијама“, због понашања противника је трпио и трпи штету, а за све то вријеме из њему непознатих разлога противник држи активним рачун подносиоца захтјева и ствара му трошкове управо по основу тог рачуна.

Напомињемо да Директива ЕУ број 2019/713 од 17.4.2019. године дефинише „виртуелну валуту“ као дигитално представљање вриједности коју не издаје или за коју не гарантује централна банка ни јавно тијело, нити је нужно повезана са законски успостављеном валутом те нема правни статус валуте или новца, али је физичка или правна лица прихваћају као средство размјене и може се преносити, похрањивати те се њоме може трговати електронским путем. Такође напомињемо да је Уставни суд Републике Хрватске у одлуци број У-III/4654/2020 од 26.11.2020. године заузео став да се криптовалуте иако немају физичку форму, односно, нису материјализоване, али су предмет правног промета и припадају нечијој имовини, дакле над њима се успоставља право власништва, и да је у том смислу било повријеђено право власништва подносиоца Уставне тужбе.

Чињеница је да Босна и Херцеговина није чланица Европске уније, али је Уставни суд Босне и Херцеговине у низу својих одлука заузео став да се домаћи закони требају тумачити и примјењивати у „духу европског права“. Треба имати у виду да је Босна и Херцеговина потписала Протокол уз Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, с једне стране, и Босне и Херцеговине с друге стране, и да Босна и Херцеговина свакако у том смислу има обавезу не само да усклади своје законодавство о заштити потрошача са заштитом која је на снази у Европској заједници, већ и да спроводи активну политику заштите потрошача и достигне ниво заштите потрошача једнак оном који постоји у Европској заједници.

Наглашавамо да је подносилац захтјева са неколико комерцијалних банака закључио уговоре о отварању рачуна за редовно пословање, али да су се банке синхронизовано, управо како је поступио противник водиле идејом затварања тих рачуна, „прекидом пословног односа“, „отказом уговора“, „раскидом уговора“ и слично.

Ово практично значи да се један правни субјекат доводи у ситуацију да гашењем активних рачуна нестаје са тржишта. Банке своје поступање правдају чињеницом да све што није прописано законима јесте противзаконито, али овакве тврдње не могу никако да се прихвате, нити да се оваква понашања банака оправдају. Тим прије, што и сама групација Raiffeisen bank, којој припада и противник, дозвољава трансакције које проистичу из дигиталне имовине у готово свим земљама Европске уније у којима послује, али не и у Босни и Херцеговини.

Подносиоцу захтјева су угашени рачуни у Босна Банк Интернационал д.д са даном 21.5.2021. године, IntesaSanpaolo bank са даном 23.9.2021. године, Sparlcasse bank дд Сарајево са даном 29.1.2020. године, Наша банка а.д. Бијељина са даном 9. 9. 2020. године из истих разлога као и у овом предмету. Доказ: Извод из јединственог регистра рачуна пословних субјеката број 9287801 од 14.3.2022. године.

Чињеница да подносилац захтјева води парнични спор пред Окружним привредним судом у Бањој Луци по основу накнаде штете против противника, није сметња за вођење и доношење одлуке у овој правној ствари.

Због свега изнесеног подносилац захтјева оспорава све наводе противника и у свему остаје код чињеничних навода и иницијалног захтјева да Наслов у складу са чланом 42. Закона о конкуренцији и другим примјенљивим прописима донесе рјешења којима се утврђује злоупотреба доминантног положаја од стране Противника, као и да одреди одговарајуће забране, санкције, рокове и мјере за отклањање штетних посљедица таквог поступања, у складу са својим законским овлаштењима.

4. Релевантно тржиште

У складу са чланом 3. став (1) Закона и чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта («Службени гласник БиХ», бр. 18/06 и 34/10) релевантно тржиште се одређује као тржиште одређених производа и/или услуга који су предмет обављања дјелатности привредних субјеката на одређеном географском подручју.

Релевантно тржиште производа обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјењивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Конкуренијски савјет је одредио да је у предметном поступку релевантно тржиште производа и/или услуга тржиште пружања услуга вођења жиро-рачуна и текућих рачуна грађана и грађанско правних лица и вршење платног промета по тим пословима од стране привредног субјекта Raiffeisen bank dd ВН, Главна подружница/филијала Бања Лука.

Релевантно географско тржиште обухвата цјелокупан или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којем привредни субјекти дјелују у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликују од услова конкуренције на сусједним географским тржиштима.

У конкретном случају релевантно географско тржиште је Босна и Херцеговине, будући да привредни субјекат Raiffeisen bank дд БХ путем својих филијала послује на цијелом тржишту Босне и Херцеговине.

У смислу наведеног, Конкуренијски савјет је за релевантно тржиште предметног поступка утврдио тржиште пружања услуга вођења жиро-рачуна и текућих рачуна грађана и грађанско правних лица и вршење платног промета по тим пословима од стране привредног субјекта Raiffeisen bank дд БХ на подручју Босне и Херцеговине.

5. Прикупљање података од трећих лица

Како би разјаснило одређене чињенице и доказе изнесене у поступку, а у сврху утврђивања стања на тржишту пружања услуга вођења жиро-рачуна и текућих рачуна грађана и грађанско правних лица и вршење платног промета по тим пословима привредним субјектима који се баве

трговином и/или посредовањем у трговини крипто валутом Конкуренцијски савјет је актом број: УП 02-26-2-042-15/21 од дана 14.04.2022. године упутио Захтјев за достављање података Министарству финансија РС, актом број: УП 02-26-2-042-16/21 од 14.04.2022. године Захтјев за достављање података Агенцији за банкарство РС, актом број: УП 02-26-2-042-17/21 од 14.04.2022. године Захтјев за достављање података Агенцији за банкарство ФБиХ.

Министарство финансија РС је тражене податке доставило актом за примљеним под бројем УП 02-26-2-042-22/21 дана 04.05.2022. године. Агенција за банкарство ФБиХ, дана 25.04.2022. године поднеском за примљеним под бројем УП 02-26-2-042-20/21 и Агенција за банкарство РС дана 20.04.2022. године поднеском број: УП 02-26-2-042-19/21.

6. Усмена расправа и даљи ток поступка

У даљем току поступка, будући да се ради о поступку странака са супротним интересима Конкуренцијски савјет је заказао усмену расправу, у складу са чланом 39. Закона, за дан 31.05.2022. године (позиви достављени Подносиоцу захтјева актом број: УП 02-26-2-042-23/21 и противној страни актом број: УП 02-26-2-042-24/21. од дана 05.05.2022. године).

На усменој расправи одржаној дана 31.05.2022. године у просторијама Конкуренцијског савјета у име странака у поступку су приступили њихови законски заступници и пуномоћници којом приликом су имали могућност да једни другима постављају питања и разјасне међусобно спорне ствари (Записник са усмене расправе, акт број: УП 02-26-2-042-25/21).

Подносилац захтјева и Противна страна у поступку су остали при досадашњим исказима, као и дали додатна појашњења, те расправили о предмету поступка, а на основу доказа који су достављени у поступку. На усменој расправи странке у поступку су се обавезале доставити додатне одговоре на постављена питања, што је евидентирано у записнику.

Подносилац захтјева је 17.06.2022. године, доставио поднесак Изјашњење у предмету, примљен под бројем: УП 02-26-2-042-27/21, у ком доставља изјашњење како сlijеди:

Подносилац захтјева истиче да је противник у току досадашњег поступка упорно инсистирао на чињеници да одбија пословну сарадњу са подносиоцем захтјева из разлога што се исти бави трговином крипто валутама, а о чему наводно, противник није био упознат приликом отварања рачуна.

На расправи одржаној 31.5.2022. године у просторијама Конкуренцијског савјета БиХ подносилац захтјева је упознао водитеља поступка и пуномоћника противника са чињеницом да противник у свом редовном пословању врши исплате накнада по основу трговине крипто валутама без икаквих сметњи, како физичким, тако и правним лицима. Према расположивим подацима од дана раскида уговора до дана одржавања расправе противник је извршио (...)* исплата по основу трговине крипто валутама на рачуне противника у вриједности од (...)*. Ради се о исплатама са жиро рачуна подносиоца захтјева на рачуне клијената који се воде код противника, дакле у Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, а све ове трансакције се односе на трговину крипто валутама. Такође, од дана раскида уговора до дана одржавања расправе извршено је (...)* трансакција у вриједности од (...)* са рачуна противника на жиро рачун подносиоца.

Нема сумње да противник препознаје и одобрава реализацију трансакција по основу трговине крипто валутама. Од противника смо затражили да се изјасни на ове околности, што очекујемо да ће противник и да учини, те да ће нам се доставити изјашњење противника по овом питању.

Да бисмо предње чињенице поткријепили доказима, у спис достављамо материјалне доказе који се односе на трговину крипто валутама преко рачуна противника. Наиме, на девизном изводу број 43 за комитента "DIGITAL ASSET MANAGEMENT" д.о.о. Бања Лука од 5. 11. 2021. године уочава се уплата са иностраног рачуна и то са платформе KRAKEN TH (...)*/PAYWARD LTD, основ 112, износ упућен од ино партнера (...)*, а на ставкама дугује се наводи износ од (...)*, потражује износ од (...)*. Дана 6.11.2021. године по истом налогу извршена је конверзија уплаћеног износа, што се види из девизног извода број 44. Коначно, из извода број 70 од 12.11. 2021. године клијенту подносиоца захтјева (...)* на рачун противника број (...)* по налогу број 5161213164842604 врши се исплата износа од (...)* (видјети страну 3 извода, редни број 18). Доказ: девизни извод број 43 од 5.11. 2021. године; девизни извод број 44 од 6.11.2021. године; извод број 70 од 12.11.2021. године.

По истом принципу пословања са платформе (...)* дана 6.9.2021. године уплаћен је одређени новчани износ назначен на девизном изводу број 25, а затим је клијенту подносиоца захтјева (...)* на рачун противника број (...)*, а како то произлази из извода број 25 од 10.9.2021. године се исплаћује износ од (...)* по налогу број 5155212531507956 (видјети страницу 2 извода), редни број 8, и коначно из извода број 11 од 17.1.2022. године произлази да је по основу редовне дјелатности подносиоца захтјева, дакле, трговине крипто валутама клијенту подносиоца захтјева (...)* на рачун противника број (...)* који се води на имену овог клијента исплаћен износ од (...)* по налогу број 5168220174780584 (видјети страницу 2 извода, редни број 14). Доказ: девизни извод број 25 од 6. 9. 2021. године; извод број 25 од 10. 9. 2021. године; извод број 11 од 17.1. 2022. године.

У циљу заштите личних података клијента подносиоца захтјева у прилогу се доставља Изјава коју је потписао (...)*, а ради повјерљивости молимо да се достављени подаци користе искључиво у оквиру вођења овог поступка. Доказ: (...)* од 9.6.2022. године.

Сви наведени докази се достављају у два примјерка.

Идентичну ситуацију имамо и код клијента подносиоца захтјева (...)* који има отворен рачун код противника. Па тако из извода број 15, од 21.1.2022. године на страни 3 извода, под редним бројем 18 – (...)* на рачуну број (...)* виде се промјене остварене на рачуну остварене у редовном пословању са подносиоцем захтјева. Јасно је да је дјелатност подносиоца захтјева трговање крипто валутама, и јасно је да износ за исплату клијенту (...)* потиче из основа трговања крипто валутама и да се тај износ исплаћује на рачун клијента који се води код противника. Затим, за истог клијента, извод број 17 од 25.1.2022. године, страна 3 извода, редни број 21, па онда извод број 25 од 10.9.2021. године, страна 2, редни број 12, затим извод број 31, од 11.2.2022. године, редни број 10. Из свих наведених извода се јасно закључује све предње наведено. Доказ: извод број 15, од 21.1.2022. године; извод број 17 од 25.1.2022. године; извод број 25 од 10.9.2021. године; извод број 31, од 11.2.2022. године. Изјава (...)* од 7.6.2022. године.

Сви наведени докази се достављају у два примјерка, с напоменом да подносилац захтјева располаже и са већим бројем других извода за наведеног клијента, али ради економичности поступка доставља поменуте изводе, будући да се из других извода могу извести идентични закључци у погледу реализованих трансакција, а то је да је дјелатност подносиоца захтјева трговање крипто валутама, да износ за исплату клијенту (...)* потиче из основа трговања крипто валутама и да се тај износ исплаћује на рачун клијента који се води код противника.

И на примјеру клијента подносиоца захтјева (...)*, а из извода број 60 на дан 16.8.2021. године може се закључити да је истоме са рачуна подносиоца захтјева исплаћен износ од (...)* на текући рачун (...)* који се води код противника. Доказ: извод број 60 на дан 16.8.2021. године, Изјава (...)* од 8.6.2022. године.

И овај доказ се доставља у спис управне ствари у два примјерка.

Уколико достављени материјални докази нису довољни за доношење одлуке да је противник поступао различито према подносиоцу захтјева у односу на друга лица, а у ситуацији трговања крипто валутама и остваривању накнада по том основу, подносилац захтјева предлаже извођење доказа по вјештаку економске струке са задатком да на основу увида у званичну књиговодствену документацију тужиоца, увида у податке о оствареним прометима који су евидентирани у софтверу за трговање тужиоца, документацији којом располаже тужена, документацијом у спису, као и другом документацијом која му буде походна, утврди да ли противник врши пријем новчаних износа и врши исплате физичким и правним лицима по основу трговања крипто валутама, да ли противник врши пријем уплата по том основу како од резидената, тако и из иностранства, те да ли противник послује са крипто валутама на нивоу групације "Raiffeisen bank" д.д. Босна и Херцеговина.

Подносилац захтјева није до дана сачињавања овог изјашњења добио на увид изјашњења противника, па би у том правцу, а у случају потребе додатно дефинисао задатак вјештаку сходно наводима противника. За личност вјештака, подносилац захтјева предлаже сљедеће вјештаке: Чедомира Спасојевића, или Душка Прерадовића или Дијану Остић вјештаке економске области из Бање Луке.

Опреза ради, подносилац напомиње да се из приложених материјалних доказа може закључити да противник пристаје на исплате новчаних износа на рачуне физичких лица, иако ти износи потичу од подносиоца захтјева, и потичу од трговања крипто валутама, али не дозвољава прилив новца на рачун подносиоца захтјева јер је остварен од исте такве трговине, позивајући се на одредбе Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности. Разлог враћања спорних трансакција је према подацима којима располаже подносилац управо намјера противника да наводно поступа по одредбама тог Закона, јер не може да утврди идентитет пошиљаоца тих трансакција.

Како онда објаснити логику да противник дозвољава исплате новчаних износа физичким лицима иако је свјестан чињенице да тај новац потиче из основа трговања крипто валутама, апсолутно не улазећи у поријекло тог новца, само због тога што се такав новац исплаћује са рачуна једне од комерцијалних банака са којом послује подносилац захтјева? Подносилац захтјева сматра да је битно још једном да се истакне чињеница да је противник био веома јасно упознат са дјелатношћу подносиоца захтјева.

Дана 23.7.2019. године, дакле прије отварања рачуна подносиоцу захтјева, подносилац захтјева упутио је противнику мејл са писмом намјере у којем је детаљно описана дјелатност подносиоца захтјева и основи АМЛ мјера које подносилац спроводи у раду са клијентима. У мејлу јасно стоји: „Уколико нема препрека за сарадњу са нашом компанијом у смислу прохибитивне корпоративне политике банке за услуге клијентима који су везани за криптовалуте, можемо искомунитирати даље кораке, те на Ваш захтјев можемо послати додатну документацију у правцу заснивања пословног односа.“ У прилогу мејла налазило се писмо намјере од 23. 7. 2019. године у којем се јасно назначује да се подносилац захтјева бави трговином криптовалутама. Доказ: мејл кореспонденција од 23.7.2019. година на релацији Никола Клак – (...)*, Писмо намјере број 007-7/19 од 23.7.2019. године

Докази се достављају у спис у два примјерка.

Подносилац захтјева је привредно друштво које се бави посредовањем у трговини дигиталном имовином и кориштењу нових технологија. У питању је прва финтецх компанија у Босни и Херцеговини која је креирала blockchain платформу за размјену и трговину дигиталном имовином.

Противник, као и подносилац у своме пословању такође користи fintech технологију када омогућава својим клијентима да врше плаћање рачуна и провјеру стања рачуна преко мобилне апликације банке, те када омогућава подизање новца на банкомату. Свим тим радњама као и

друге банке на територији Босне и Херцеговине користи неку од онлине платформи за новчане трансакције- односно употребљава финтех технологију. Спорне уплате су противнику стигле од стране мултинационалне компаније под називом Payward Ltd, са сједиштем 6th Floor, One London Wall, Лондон, Уједињено Краљевство - која послује под брендом "Кракен". Сви подаци о пошљаоцу спорних трансакција били су противнику потпуно доступни.

Ти подаци су јавно доступни и на интернету, могу се пронаћи путем гоогле претраживача, а сви неопходни подаци везани за спорне трансакције садржани су у уговору од 21.2.2020.

А да је противник био упознат са чињеницом да се подносилац захтјева бави управљањем дигиталном имовином, јер превод фирме подносиоца захтјева управо то значи - "Управљање дигиталном имовином" д.о.о. Бања Лулца, јасно је и због чињенице да је противника о свему упознао презентовањем свога пословања пред Управом "Raiffeisen bank" д.д. Босна и Херцеговина у сједишту Управе у Сарајеву, о чему свједочи интернет кореспонденција од 11.10.2019. године на релацији Никола Клак – (...)* (назив мејла Елеватор Лаб презентација - позив). Доказ: интернет кореспонденција од 11.10.2019. године на релацији Никола Клак – (...)*(назив мејла Elevator Lab презентација - позив), у два примјерка.

Уколико наведени материјални докази нису довољни да се изведе закључак да је противник био упознат којом дјелатношћу се бави подносилац захтјева, подносилац предлаже да се изведе доказ саслушањем свједока: (...)*- Раиффеисен Банк, на околности чињеница везаних за дјелатност подносиоца захтјева, закључење уговора о вођењу рачуна подносиоца захтјева, прекиду пословне сарадње са противником; (...)*- Raiffeisen Bank, на околности закључења уговора о вођењу рачуна, претходне провјере и идентифилације подносиоца захтјева; (...)* - Raiffeisen Bank, на околности познавања чињеница везаних за дјелатност подносиоца захтјева; (...)*, Raiffeisen Bank, на околности презентације пројекта управи банке од стране подносиоца захтјева; (...)*, Raiffeisen Bank на околности презентације пројекта управи банке од стране подносиоца захтјева; (...)*, Raiffeisen Bank на околности презентације пројекта управи банке од стране подносиоца захтјева.

На концу у спис достављамо доказе које смо предложили на расправи од 31. 5. 2022. године и у спис уложили, а који су на енглеском језику, који су сада преведени на један од језика који су у службеној употреби у Босни и Херцеговини у два примјерка, и то: „Bit panda - wikipedia", „Bitpanda постаје наш технолошки партнер", „Raiffeisen банка потврђује истраживање интероперабилности блокцхаин-а за свој RBI Coin", "RBI BLOCKCHAIN HUB Помагање у изградњи будућности ИРБ-а, блок по блок".

Привредни субјекат Raiffeisen банк је дана 15.06.2022. године, достави поднесак „Поступање по захтјевима Савјета са усмене расправе од 31.05.2022. године“, који је запримљен под бројем: УП 02-26-2-042-26/21, у ком се наводи следеће:

Конкуренцијски савјет БиХ није надлежан да расправља о питању прекида сарадње између Банке и Подносиоца захтјева који је услиједио јер је Банка сматрала да не смије провести трансакцију (прилив средстава из иностранства без правног основа) јер би на тај начин повриједила одредбе закона о спријечавању прања новца. Ово из разлога јер овај прекид сарадње никако не може представљати кршење Закона о конкуренцији, у смислу члана 4. ст. 1 тачка б) односно ограничавања и контроле производње, тржишта, техничког развоја или улагања". Наведеним чланом 4. Закона о конкуренцији БиХ регулисано је да су забрањени споразуму, уговори, поједине одредбе споразума итд. који за циљ имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције. Дакле, забрањени су споразуми између предузетника, привредних субјекта који су стварни или потенцијални конкуренти на тржишту, а забраном су обухваћени како хоризонтални, тако и вертикални споразуми.

Надаље, чланом 101. Уговора о функционисању Европске уније се забрањује антиконкуренцијско понашање које настаје као резултат усклађене воље два или више

подузетника, а што је и усаглашено у судској пракси Европске уније, обзиром да је Европски суд у пресуди донесеној у предмету: "Vaueg AG v. Commision of the European Communities" од дана 26.10.2000. године, утврдио да је концепт споразума у смислу члана 85. став 1 Уговора о Европској заједници (члан 101. Уговор о функционисању Европске уније), усмјерен на постојање воље између најмање двије стране. Односно, неопходна је усклађена воља привредних субјеката и намјера за штетним поступањем.

Имајући у виду горе наведено може се закључити да је Банка привредни субјекат који се бави другачијом дјелатношћу и која дјелује на сасвим другом тржишту од онога на којем дјелује Подносилац захтјева. У конкретном случају (прекид сарадње) се дакле, не ради ни о каквом споразуму, а понајмање забрањеном, јер се одредбе члана 4. Закона о конкуренцији, у потпуности усклађеним са чланом 101. Уговора о функционисању Европске уније, односе на споразуме који настају између привредних субјеката који су конкуренти на тржишту и који за циљ имају првенствено искључивање осталих конкурената са релевантног тржишта, а не на друштва која представљају јединствену економску јединицу.

Неспорно је да је Подносилац захтјева са Банком закључио Уговор о отварању рачуна за послове унутрашњег платног промета број 220026963-3 од 2. септембра 2020.године (у даљем тексту: „Уговор“) којим је Банка Подносиоцу захтјева отворила рачун за редовно пословање под бројем (...). Исто тако је неспорно да је сарадња на основу овог уговора прекинута од стране Банке због сумњивих трансакција.

У случајевима склапања иницијалних уговора, те који су накнадно раскинути не ради се о категорији споразума у смислу Закона о конкуренцији, обзиром да исти нису склопљени између привредних субјеката, као учесника и конкурената на тржишту, вец о облигационоправним односима, на које се у конкретном случају не примјењује Закон о конкуренцији. Модалитет постојања споразума, у смислу члана 4. Закона о конкуренцији, у напријед наведеним случајевима није испуњен, те Конкурентијски савјет у овом предмету не може доћи до другачијег закључка него до тога да не постоје уговори, уговорне одредбе, понашања, дјеловања или договори који би чинили забрањене споразуме, у смислу Закона о конкуренцији. С овим у вези позивамо се и на Рјешење Конкурентијског савјета од 04.04.2018.г. у предмету против Addiko банке дд Сарајево.

Као што је већ горе објашњено, Подносилац захтјева је правно лице које се бави разним дјелатностима а највише (како то сам наводи) посредовањем у трговини крипто валутама, и то је његова главна дјелатност. Банка се бави другим дјелатностима и њена главна дјелатност су услуге платног промета, давање кредита, финансијски закуп - leasing и др. Значи ради се о два субјекта на различитим тржиштима која нису у конкуренцији. Један од та два субјекта, Подносилац захтјева се бави дјелатношћу која није дозвољена.

Нису тачне тврдње Подносиоца захтјева (ове тврдње износи у току цијелог поступка) да се правни субјекти могу бавити свим оним дјелатностима које нису забрањене у смислу да све оно што законом није прописано као забрањено је де факто дозвољено. Када су правни и пословни субјекти у питању ово није случај. Привредно друштво се смије бавити само оном дјелатношћу која је законом дозвољена (Закон о привредним друштвима Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", бр. 127/2008, 58/2009, 100/2011, 67/2013, 100/2017 и 82/2019"). Ово је експлицитно наведено у члану 5. поменутог закона. Не постоји, бар у овом моменту, нити један закон у БиХ којим је дјелатност посредовања у трговини криптовалутама дозвољена. Конкурентијски савјет није надлежан да прописује које су дјелатности дозвољене, а које нису. Подносилац захтјева није доказао да је Банка поступала на другачији начин када су у питању субјекти који се баве истом дјелатношћу као и Подносилац захтјева. Банка, баш супротно, увијек поступа на исти начин у складу са својим правилима и упутама надлежних институција. Нема изузетака нити дискриминације када су поједини субјекти у питању.

У наставку слиједи одговори на питања Вијећника са усмене расправе од 31.05.2022.г.:

1. Је ли разлог једностраног раскида уговора дјелатност којим се бави Подносилац захтјева?

Конкретан разлог је немогућност прикупљања податка о стварном налогодавцу трансакције што је мандаторно у складу са Законом о спречавања прања новца и финансирања терористичких активности БиХ, али такође и чињеница да је предметна трансакција била трговина криптовалутама која није регулисана позитивним прописима у БиХ, што потврђује и мишљење Министарства Финансија ФБиХ број 04-02-4-1263/22 од 12.04.2022.г. које у прилогу достављамо.

Наиме, у складу са чланом 32. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности банка је у обавези да прикупља сљедеће податке о налогодавцу електронског трансфера: Име и презиме налогодавца, Адреса налогодавца, Број рачуна налогодавца

Дакле, овај податак у конкретној овој ситуацији Банка није имала за физичко лице које је преко Подносиоца захтјева трговало криптовалutom,

Такође, с обзиром да крипто-валуте нису регулисане ни у једном правном пропису у БиХ, те с обзиром да дјелатност трговином крипто-валутама није дефинисана у званичној и актуелној „Класификацији дјејатности БиХ 2010“ коју је објавила Агенција за статистику БиХ 2010. године, јасно је да се ове фирме приликом процеса регистрације на суду, региструју под другим дјелатностима које не одговарају стварној дјелатности правног лица у пракси. Узимајући у обзир да Банка у овом случају стварну дјелатност правног лица сазнаје тек по обављању трансакција које су повезане са трговином крипто-валутама, те цијенећи члан 7. и 8. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности („Службене новине БиХ“, бр. 47/14, 46/16), као и члан 6. тачка 6. Одлуке о минималним стандардима активности банака на спречавању прања новца и финансирања терористичких активности („Службене новине ФБиХ“, бр. 48/12) у којем је наведено да су банке дужне обухватити и дјелатност клијента као један од фактора за укупну калкулацију ризика, а која у овој ситуацији не осликава стварну дјелатност клијента, те самим тим истом није могуће додијелити исправан ризик дјелатности, банка је приморана прекинути пословни однос са тим клијентима.

Исто је дефинисано и у Одлуци о минималним стандардима РС, међутим свакако Банка је добила дозволу од Агенција за банкарство ФБиХ, те без обзира сто се овај случај одвија на територији РС, у овом контексту морамо примјењивати и одлуку Агенције за банкарство ФБиХ.

2.Обзиром да је Подносилац захтјева доставио на увид уговор који има закључен са PAYWARD LTD под брендом КРАКЕН зашто је трансакција била спорна и је ли то било довољно да утврдите поријекло новца - ако не, јесте ии могли тражити додатна појашњења о предметној трансакцији?

Уговор са PAYWARD-ом не може представљати доказ о поријеклу средстава, првенствено што се трансакција обављала за треће лице, о којем уопште није било ни података у трансакцији. С обзиром да се трансакција очигледно обављала за треће лице, уговор између Payward и Digital Asset не представља поријекло средстава, већ само основ овог плаћања.

3.Да је у којем случају на рачун ДАМ-а отворен код РБ стигао прилив средстава од провизије са неких свјетских берзи а да је остварен као провизија при продаји неког од енергената (нпр. ел. енергија, нафта, плин) би ли такав прилив био враћен уплатиоцу?

Овакав прилив не би био враћен уплатиоцу, већ би се прилив књижио на рачун, те зависно од износа би био предметом ретроактивног мониторинга. Разлика је у томе што је трговина ел. енергијом, нафтом и плином регулисана позитивним прописима и препозната као роба у нашем законодавству. Криптовалуте с друге стране нису препознате као роба у нашем правном промету. Дакле прилив не би био враћен аутоматски, јер не можемо поистовјетити криптовалуте и ел. енергију, нафту и плин које јесу робе на тржишту БиХ. Криптовалуте нису дефинисане позитивним прописима, за њих се још не зна шта су. Прилив би се књижио, али зависно од износа трансакција би опет била предметом ретроактивног мониторинга, те уколико би се ту установило

да Подносилац захтјева није регистрован за дјелатност трговине ел. енергије, нафте и сл. опет би се ишло у раскидање пословног односа, а поготово ако се не би знало ко је крајњи корисник трансакције.

4. Које интерне процедуре банке не дозвољавају обављање трансакција насталих посредовањем у трговини крипто валутом?

Банка је својом интерном политиком (...) дефинисала да неће дозвољавати трансакције које су повезане са криптовалутама. За потребе Савјета доставља се у прилогу (...)*.

5. Да ли то значи да је банка неким интемим актом ограничила/забранила да се обављају овакве трансакције? Да ли сте до сада имали ситуацију да сте за клијенте вршили трансакције настале као резултат бављењем дјелатношћу која није регулисана позитивним прописима у БиХ? Јесте ли пословали са другим привредним субјектима који се баве посредовањем у трговини крипто валутама у периоду од 02.09.2020.г. до данас?

Банка је интерним актом ограничила да се обављају овакве трансакције и то (...)*. Што се тиче самог (...)*, исти је мандаторан документ за сваку банку, па тако и Противника захтјева, у складу са чланом 2. Одлуке о минималним стандардима активности банака на спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службене новине ФБиХ", бр. 48/12), а у којем Банка дефинише мјере и начине за управљање ризиком у сегмент спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.

(...)*. Ризик представљају на сљедећи начин:

- Компаније које се баве трговином криптовалутама нису обвезници Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, те самим тим исте не провиде мјере у овом сегмент које су прописане Законом
- Наведене трансакције нису регулисане позитивним прописима у БиХ, те самим тим Банка не жели да се упушта да улази у ризик извршавања трансакција које нису регулисане ни препознате нашим позитивним прописима
- Идентификацију стварног налогодавца трансакције и утврђивање извора средстава је немогуће извршити, а што је обавеза Банке у складу са чланом 7. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности

Наведени (...) донесен је дакле у складу са Законом о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности. Ово такође није једини клијент којем је трансакција која је повезана са криптовалутама одбијена, већ је било још много клијента према којима је поступано на исти начин.

Правних лица којима је одбијена трансакција у вези трговине криптовалутама није било јер није било таквих врста трансакција са другим правним лицима уопште, али јесте био већи број трансакција физичких лица који директно тргују са криптовалутама, те је овакве трансакције Банка одбијала.

6. Члан 3 и 4 Закона о банкама РС је јасно дефинисао да нико осим банака не може да се бави примањем деопозита итд. На који начин је Подносилац захтјева могао обављати услуге са међународним платним прометом уколико му банке ускраћују ту услугу?

Чињеница да су само банке предвиђене за примање депозита не значи да банка мора извршавати све оно што клијент жели. Закон о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности је *lex specialis* и у њему су и дефинисане ситуације када банка треба да одбије извршење трансакције/успостављање пословног односа/прекидање постојећег пословног односа. Нпр. имате ситуације када клијент жели да изврши плаћање према лицу које се налази на листама

финансијских санкција, гдје банка мора одбити такво плаћање, без обзира на члан 3. и 4. Закона о банкама РС који се наводи.

У складу са налогом у прилогу достављамо Извод из судског регистра и Финансијски извјештај за Банку за 2020.г. Поред ових аката у прилогу достављамо кореспонденцију са СИПОМ коју је Савјет такође тражио да се достави и то допис СИПЕ од 11.06.2014.г. (...) * те трошковник.

Имајући у виду све напријед наведено, те да је Захтјев Подносиоца захтјева очито неоснован као и сви његови наводи дати у досадашњем току поступка, Банка предлаже да Конкурентијски савјет након одржане расправе, донесе рјешење којим се одбија захтјев привредног субјекта Digital Asset Management д.о.о. Бања Лука, поднијет против привредног субјекта Raiffeisen bank д.д. Босна и Херцеговина, Филијала Бања Лука, са сједиштем на адреси Васе Пелагића број 2, 78000 Бања Лука ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4 став (1) тачка б) Закона о конкуренцији („Службени гласник БиХ”, бр. 48/05, 76/07 и 80/09), као неоснован.

Конкурентијски савјет је дана 19.10.2022. године под бројем: УП 02-26-2-042-43/21 за примио Поднесак о очитовању на навеоде противника садржане у поднеску од 14.06.2022. године, привредног субјекта Digital Asset Management.

Конкурентијски савјет је актом број: УП 02-26-2-042-52/21 дана 14.11.2022. године затражио од привредног субјекта Раиффеисен банк да достави податке да ли привредни субјекти (...) * имају отворене трансакционе рачуне код Raiffeisen bank д.д. БиХ (девизни и КМ), те уколико имају, да ли су обављали трансакције преко тих рачуна, посебно трансакције које се тичу трговања крипто валутом у периоду од 01.01.2020. године до 01.10.2022. године.

Привредни субјекат Raiffeisen bank је дана 15.11.2022. године Конкурентијском савјету доставио тражене податке у поднеску за примљеном под бројем: УП 02-26-2-042-53/21 у ком су навели слједеће:

(...) *, има отворен рачун у Raiffeisen bank (партија у КМ валути) од дана 12.05.20220. године и исти је активан. По наведеном рачуну није извршена ни једна трансакција прилива или плаћања у којима се спомиње крипто валута, нити је извршена трансакција са платформе КРАКЕН, PAYWARD, BINANCE, COINBASE и сл. У прилогу је достављен преглед свих трансакција по наведеном рачуну за период 01.01.2020-01.10.2022. године.

(...) *, има отворен рачун у Raiffeisen bank (партија у КМ валути) од 14.07.2017. године и исти је актива, ово правно лице је имало и партију у девизама, али је иста затворена 01.07.2021. године. По наведеном рачуну није извршена ни једна трансакција прилива или плаћања у којима се спомиње црупто валута, нити је извршена трансакција са платформе КРАКЕН, PAYWARD, BINANCE, COINBASE и сл. У прилогу је достављен преглед свих трансакција по наведеном рачуну(партија у КМ и девизна партија) за период 01.01.2020-01.10.2022. године.

(...) * нема отворен рачун код Raiffeisen bank дд БиХ.

7. Закључак о проширењу Закључка о покретању поступка број: УП 02-26-2-042-6/21 од 17.02.2022. године и Закључак о продужење рока за доношење коначног рјешења

У складу са захтјевом за проширење захтјева за покретање поступка, истакнутим на усменој расправи од стране Подносиоца захтјева путем пуномоћника Далибора Мрше адвоката из Бања Луке, Конкурентијски савјет је донио Закључак број: УП 02-26-2-042-28/21 од 05.08.2022. године којим је проширен Закључак о покретању поступка, ради утврђивања постојања забрањеног споразума из члана 4. став 1) тачке б) Закона о конкуренцији број: УП 02-26-2-042-6/21 од дана 17.02.202. године, на тачку д) члана 4. став 1) Закона о конкуренцији.

Обзиром да се у предметном поступку ради о врло сложеној материји и новом тржишту посредовања у трговини дигиталном имовином и кориштењу нових технологија у Босни и Херцеговини, Конкурвенцијски савјет је процијенио да неће бити у могућности донијети коначно рјешење у року од 6 мјесеца од дана доношења Закључка о покретању поступка, како је прописано чланом 41. став (1) под а) Закона. Узимајући у обзир напријед наведене чињенице, Конкурвенцијски савјет је дана 05.08.2022. године донио Закључак број: УП 02-26-2-042-29/21 којим је рок за доношење коначног рјешења по Закључку о покретању поступка који се односи на утврђивања кршења одредби члана 4. став (1) тачка б) и д) Закона, продужи за додатна 3 (три) мјесеца у смислу члана 41. став (2) Закона.

8. Извођење доказа вјештачењем у предметном поступку

(...)*

9. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

У предметном поступку, приступило се прикупљању релевантне документације и података, те је увидом у исте утврђено сљедеће:

Према Закону о банкама Републике Српске и Закону о банкама Федерације БиХ, Банка је дионичарско друштво са сједиштем у једном од два ентитета Босне и Херцеговине, која има дозволу за рад од надлежене ентитетске агенције за банкарство, чија је дјелатност примање депозита и средстава са обавезом враћања и давање кредита за властити рачун, а може обављати и друге послове у складу са законом.

Закон о банкама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 3/16) у члану 4. прописује послове које може обављати само банка:

„(1) Нико осим банке не може се бавити примањем депозита или других повратних средстава, давањем кредита и издавањем платних картица на подручју Републике Српске, ако нема дозволу Агенције у складу са овим законом.

(2) Приликом уговарања и одобравања зајма примјењују се одредбе прописа којим се уређују облигациони односи.“

Члан 8. став (1) Закона о унутрашњем платном промету ("Сл. гласник РС", бр. 52/12, 92/12 - испр., 58/19 и 38/22), намеће обавезу свим пословним субјектима да отворе рачуне овлашћеним организацијама и да сва новчана средства воде на тим рачунима, као и да врше плаћања преко рачуна, у складу са тим законом, законом који уређује платне трансакције и закљученим уговором о отварању и вођењу рачуна са овлашћеном организацијом којим су уређена међусобна права и обавезе правног лица да има отворен рачун.

Законом о банкама су дефинисане и обавезе банке у спрјечавању прања новца и финансирања терористичких активности, па тако члан 130. прописује:

„(1) Забрањено је да банка стиче, врши конверзије или трансфере, као и посредује приликом стицања, конверзије или трансфера новца или друге имовине за коју се зна или би се могло основано претпоставити да је стечена вршењем кривичног дјела.

(2) Забрањено је да банка изврши трансакцију за коју, према прописима који уређују област спрјечавања прања новца и финансирања терористичких активности, се зна или може основано претпоставити да је намијењена прању новца и финансирању терористичких активности.

(3) Забрањено је да банка врши конверзије или трансфере, као и посредује приликом стицања, конверзије или трансфера новца или друге имовине за коју се зна или би се могло основано претпоставити да би се могла користити за терористичке активности, у складу са прописима који уређују спрјечавање прања новца и финансирања терористичких активности, прописима којима

се уређује увођење и примјена одређених привремених мјера ради ефикасног спровођења међународних рестриктивних мјера и резолуцијама Савјета безбједности Уједињених нација.

(4) Забрањено је да банка врши конверзије или трансфере, као и посредује приликом стицања, конверзије или трансфера новца или друге имовине, за коју се зна или би се могло основано претпоставити да би их могли користити појединци или правна лица или органи који опструишу или пријете опструкцијом или представљају значајан ризик од активне опструкције спровођења мировног процеса, у складу са прописима којима се уређује увођење и примјена одређених привремених мјера ради ефикасног спровођења међународних рестриктивних мјера.

(5) Банка је дужна да обезбиједи систем унутрашњих контрола, као и да донесе политике и процедуре ради откривања и спрјечавања трансакција које укључују криминалне активности, прање новца, финансирање терористичких активности и активности које опструишу увођење и примјену међународних рестриктивних мјера.

(6) Банка је дужна да изради процјену ризика којом утврђује степен ризичности група клијената или појединог клијента, пословног односа, трансакције или производа у вези са могућношћу злоупотребе у сврху прања новца или финансирања терористичких активности, у складу са прописима из ове области.

(7) Банка је дужна да у свом пословању извршава обавезе и задатке, као и предузима мјере и радње дефинисане прописима који уређују спрјечавање прања новца и финансирања терористичких активности.

(8) Банка је дужна да Агенцији, у форми коју пропише Агенција, доставља мјесечни статистички извјештај по трансакцијама из ст. 2. до 4. овог члана, о којима је обавијестила надлежни орган за примање и анализу извјештаја.“

У складу са чланом 4. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности („Службени гласник БиХ“ број 47/14 и 67/16) привредни субјекти Digital Asset Management и Raiffeisen bank су поред осталих, обвезници провођења мјера за откривање и спрјечавање прања новца и финансирања терористичких активности. Обвезник је дужан предузети тачно прописане мјере идентификације и прањења клијента у законом прописаним ситуација.

Привредни субјекат Digital Asset Management, као обвезник примјене Закона о спрјечавању и прању новца и финансирању терористичких активности је дана 20.07.2019. године донио Правилник о процјени ризика, подацима, информацијама и документацији за идентификацију клијената и осталим активностима и показатељима неопходним за ефикасно спровођење закона о спречавању прања новца и финансирању терористичких активности, који је 23.07.2019. године достављен Агенцији за истраге и заштиту БиХ.

Као обвезник примјене Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, привредни субјекат Raiffeisen bank је (...)*.

(...)*

Основна дјелатност за коју је регистрован привредни субјекат Digital Asset Management, према подацима из Обавјештења о разврставању пословног субјекта по дјелатности издатог од АПИФ-а, је Посредовање у трговини специјализованој за одређене производе или групе осталих производа- 46.18 класификациона ознака. Привредни субјекат Digital Asset Management се у оквиру своје регистроване дјелатности бави посредовањем у трговини дигиталном имовином и кориштењем нових технологија, односно прва је fintech компанија у БиХ која је креирала blockchain платформу за размјену и трговину дигиталном имовином.

Привредни субјекат Raiffeisen bank је био упознат са дјелатношћу привредног субјекта Digital Asset Management на презентацији одржаној у просторијама Raiffeisen Bank, ул. Змаја од босне 66, 71 000 Сарајево дана 15.10.2019. године. Са сатанак на ком је одржана презентација је иницирана од стране привредног субјекта Digital Asset Management који је путем имејла дана

23.07.2019. године упутио Писмо намјере о пословној сарадњи привредном субјекту Raiffeisen bank.

Привредни субјекат Digital Asset Management има закључен уговор са са водећом свјетском берзом криптова валута Payward Ltd, платформа за размјену и трговину дигиталним средствима, која послује као Кракен, регистрован у Сан Франциску, Калифорнија, САД, 28. јула 2011. године од стране господина Jesse Powell, са сједиштем у 6th Floor, One London Wall, London, Уједињено краљевство, у власништву Jesse Powell (у даљем тексту: Кракен) од 21.02.2020. године. Ова берза повезује понуду и потражњу криптовалута односно трговање криптовалутама и размјену за „ФИАТ“ валуте (Амерички долар, Еуро и друге фиат валуте).

Уговором су дефинисане услуге које ова платформа пружа. Под појмом „Наше услуге“ наводи се следеће: „ Кракен Вам обезбјеђује једноставан и погодан начин да тргујете законским средствима плаћања (као што су амерички долар или еври) у замјену за дигитална средства и обрнуто, те да тргујете једним типом дигиталних средстава у замјену за други тип истих. Наше услуге такође можете користити за откуп и продају дигиталних средстава директно нама, односно од нас. Наше услуге не омогућавају корисницима да тргују једним обликом законских средстава плаћања у замјену за други. Поврх тога, опсег услуга које ће Вам бити доступне зависиће дјелимично од земаља или САД државе из које приступите Кракену.“

У сврху обављања пословне дјелатности, Digital Asset Management је дана 09.02.2020. године са Raiffeisen bank дд БиХ, Главна Филијала Бања Лука закључио Уговор број: 220026963-3 о отварању рачуна за послове унутрашњег платног промета. Уговором су уређена права и обавезе уговорних страна у погледу отварања и пословања рачуном за обављање послова унутрашњег платног промета, у складу са важећим законским одредбама.

Привредном субјекту Digital Asset Management је на рачун број: (...)*, отворен у складу са напријед наведеним уговором, дана 18.09.2020 године стигао први прилив новца у износу од (...)* са платформе PAYWARD LTD, као сврха прилива наведен је КРАКЕН, након чега су пристигле још двије уплате дана 09.06.2021.године у износу од (...)* и дана 24.06.2021. године у износу од (...)*, од стране платформе PAYWARD LTD, сврха Кракен.

Подносилац захтјева је дана 18.09.2020. године на захтјев противне стране, по пријему прве уплате новчаних средстава са платформе PAYWARD LTD, путем е-маил-а доставио Уговор са привредним друштвом Payward Ltd, 6th Floor, One London Wall, Лондон, Уједињено Краљевство у сврху доказа правног основа уплате.

Привредни субјекат Raiffeisen bank је предметну трансакцију одбио уз образложење да таква трансакција према законским прописима БиХ није регулисана, нити је дозвољено трговање крипто валутама, те са тим у вези трансакција није прихватљива и биће одбијена и средства враћена налогодавцу. Такође ни интерне процедуре Банке не дозвољавају обављање трансакција којима се тргује црупто валутама, чије трговање није регулисано позитивним законским прописима БиХ. Такође су и остале двије трансакције одбијене и средства враћена налогодавцу. (...)*

Дана 10.03.2021. године је привредни субјекат Digital Asset Management путем адвоката Бојане Враћеш Чорокало, упутио привредном субјекту Raiffeisen bank приговор на рад и тражио да се достави правни основ по ком је трансакција у износу од (...)* са платформе PAYWARD LTD одбијена и враћена налогодавцу.

Привредни субјекат Raiffeisen bank је дана 10.06.2021.године упутила Подносиоцу захтјева Обавјештење о затварању рачуна (број: 434/20-ОФБЛ2), у ком је наведено да се прекида пословна сарадња, те се самим тим затвара трансакциони рачун. Чланом 16. Уговора о отварању рачуна регулисано је да Банка има право да прекине пословну сарадњу, без икакве обавезе за

образложењем прекида сарадње другој страни, односно Подносиоцу захтјева. Банка је наведеним Обавјештењем позвала Подносиоца захтјева да у року од 15 дана дође у пословницу Банке и затвори рачун.

Подносилац захтјев је дана 14.06.2021. године упутио Приговор на обавјештење о затварању рачуна, те тражио да се наведу разлози због којих је раскинут наведени уговор.

(...)*

Из напријед описаног чињеничног стања, подносилац захтјева сматрам да му привредни субјекат Raiffeisen bank ограничава тржишна слободу и пословање јер без отвореног текућег рачуна не може да обавља регистровану привредну дјелатност, и тражи утврђивање постојања повреде из члана 4. тачка б) и д) Закона о конкуренцији.

Чланом 2. Закона о конкуренцији, прописано је да се исти Закон примјењује на врло широки број правних или физичких лица, било да су то привредна друштва, предузећа, предузетници, удружења, без обзира на облик власништва, сједиште или пребивалиште, затим на тијела државне управе и локалне самоуправе, те све остале физичка или правна лица без обзира на правни статус, облик власништва, сједиште или пребивалиште, као што су удружења, спортске организације, установе, задруге, носиоци права интелектуалног власништва, те Закон о конкуренцији све субјекте на које се исти односи назива заједничким именом привредни субјекти.

Чланом 4. став (1) Закона је утврђено да су забрањени споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања и прешутни договори привредних субјекта, као и одлуке и други акти привредних субјекта који за циљ и посљедицу имају спречавање, ограничавање или нарушавање конкуренције на тржишту.

Чланом 4. став (1) тачка б) Закона, утврђено је да се забрањени споразуми посебно односе на ограничавање и контроле производње, тржишта, техничког развоја или улагања, односно, тачка д) Закона утврђено је да се забрањени споразум посебно односи на примјену различитих услова за идентичне трансакције са другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију.

Конкуренцијски савјет је у току поступка утврдио да је (...)*, акт привредног субјекта којим се утиче на тржишну конкуренцију, (...)* представља забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији.

Наиме, Законом о спречавању прања новца и финансирању терористичких активности банка као привредни субјекта чија је дјелатност примање депозита или других повратних средстава и давање кредита за сопствени рачун, обавезна је да проводи мјере за откривање и спречавање прања новца и финансирања терористичких активности. Законом се утврђују елементи идентификације и праћења који подразумевају утврђивање идентитета клијента и провјеру његовог идентитета на основу докумената, података или информација добивених од поузданих и независних извора; утврђивање стварног власника; добивање података о сврси и намјени природе пословног односа или трансакције, као и других података прописаних овим законом.

Привредни субјекат Raiffeisen bank је у (...)* чиме је изашао из оквира надлежности које су му дате Законом о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности и онемогућио привредним субјектима који се баве трговином и посредовања у трговини крипто валутом, да трансакције настале од бављења трговином и посредовања у трговини крипто валутом обављају преко рачуна отвореног у Raiffeisen bank.

Агенција за банкарство ФБиХ, дана 25.04.2022. године поднеском за примљеним под бројем УП 02-26-2-042-20/21 је доставила одговор на упит Конкурентног савјета из акта број: УП 02-26-2-042-17/21 у коме се поред осталог наводи и сљедеће: „Сходно одребама члана 8. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, банке су дужне у случајевима када у поступку извршења трансакције (укључујући и трансакције повезане с крипто валутом), процјене да су исте високоризичне и/или ако нису у могућности провести мјере идентификације клијента, банке су у обавези одбити да изврше трансакцију, прекидајући већ успостављени пословни однос, те о наведеном обавјештавају Финансијско обавјештајни одјел и достављају пратећу документацију. Уз наведено банке су као носиоци платног предмета у циљу успоставе ефикасног и поузданог система управљања ризицима, те успоставе и провођења ефикасног система интерних контрола у свим подручјима пословања (укључујући и пословање у вези крипто валутом) дужне подузети активности сагласно одредбама чл. 79-88. Закона о банама („Службене новине Федерације БиХ“ , број 27/17). Уколико банка утврди да су испуњени горе наведени услови, банка може прихватити и извршити трансакцију, уз напомену да када је ријеч о реализацији трансакција повезаних са крипто валутом, банке промјењују појачане мјере идентификације и праћења“

Према цитираном ставу Агенције за банкарство Ф БиХ, банка проводи мјере идентификације и праћења, па се према утврђеном чињеничном стању у датим ситуацијама и опходи. Банкама није законом наметнута обавеза да онемогући трговање и посредовање у трговини крипто валутом, мјере идентификације и праћења је банка радикализовала у смислу забране обављања трансакција уопште. Овим (...) * је банка изван својих надлежности и обавезних мјера идентификације и праћења које се односи на све сумњиве трансакције без обзира на коју се дјелатност односиле, онемогућила приступ тржишту пружања услуга вођења жиро-рачуна и текућих рачуна грађана и грађанско правних лица и вршење платног промета по тим пословима, а који им је неопходан за обављање предметне дјелатности. Како и сам привредни субјекат то у свом акту бр: 1-13-50769/2022 од 01.11.2022. године упућеном вјештаку економске струке каже: (...) *

Наиме, привредни субјекти су у складу са Законом о платном промету, дужни да за потребе плаћања отворе рачуне у овлашћеним организацијама и да сва новчана средства воде на тим рачунима, као и да врше плаћања преко рачуна, у складу са овим законом, законом који уређује платне трансакције и закљученим уговором о отварању и вођењу рачуна са овлашћеном организацијом којим су уређена међусобна права и обавезе.

Због чега је Подносилац захтјев и закључио Уговором број: 220026963-3 о отварању рачуна за послове унутрашњег платног промета са привредним субјектом Raiffeisen bank. Интерним правилом банке је онемогућила пружање уговорене услуге, то јесте примања трансакција насталих пословањем крипто валутом преко рачуна отвореног у Raiffeisen bank.

Неспорно је да у Босни и Херцеговини није успостављен законски оквир који дефинише дјелатност трговања и посредовања у трговини дигиталном имовином. Међутим у току трајања предметног поступка, Закон о тржишту хартија од вриједности Републике Српске („Службени гласник РС“ бр. 92/06, 34/09, 8/12, 30/12, 59/13, 86/13, 108/13, 4/17, 63/21, 11/22 и 63/22) је у члану 2. дефинисао појам виртуелна валута: "Виртуелна валута" је дигитални запис вриједности који није емитовала и за чију вриједност не гарантује централна банка, нити други орган јавног сектора, која није нужно везана за законско средство плаћања и нема правни статус новца или валуте, али је физичка и правна лица прихватају као средство размјене и може се куповати, продавати, размјењивати, преносити и чувати електронским путем. Такође је истим чланом закона прописано да је "Пружалац услуга повезаних са виртуелним валутама" правно или физичко лице које пружа једну или више сљедећих услуга: чување и управљање виртуелних валута у име трећих лица (пружалац депозитарних услуга новчаника), организовање платформе за трговање виртуелним валутама, размјена виртуелних валута за валуту која је законско средство плаћања, размјена виртуелних валута за другу виртуелну валуту, пренос виртуелне

валуте, тј. запримање и извршавање налога за виртуелну валуту у име трећих страна, спровођење понуде, односно продаје виртуелних валута.

Овим законским рјешењем је препознато да у Босни и Херцеговини послују привредни субјекти који се баве трговином и посредовањем у трговини дигиталном имовином, да физичка и правна лица у Босни и Херцеговини, „виртуелну валуту“ прихватају као средство размјене и њоме тргују електронским путем, што је и доказано у току овог поступка (Налаз и мишљење број: УП), те је очигледно да развој дигиталног тржишта има такву прогресију коју је тешко пратити и ставити у законски оквир моментом настанка и примјене fintche технологије. (...)*, што засигурно погодује да се преко исте врше кривична дјела прања новца и финансирања терористичких активности, али за ту врсту потенцијалних кривичних дјела законским рјешењима као што је Закон о банкама и Закон о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, држава Босна и Херцеговина је успоставила механизме за процјену и идентификацију таквих трансакција.

Ниједно законско рјешење није прописало да се привредни субјекти не смију и не требају бавити трговањем крипто валутом због опасности од настанка кривичног дјела прања новца и финансирања терористичких активности, што је (...) * без даљњег прописао, чиме је Подносиоцу захтјева и свим привредним субјектима који се баве трговином крипто валутама, онемогућио приступ свом релевантном производу пружање услуге вођења жиро-рачуна и текућих рачуна грађана и грађанско правних лица и вршење платног промета по тим пословима.

Конкурентијски савјет је утврдио да је привредни субјекат Raiffeisen bank починио забрањени споразум у смислу члана 4. став (1) тачка б) Закона о конкуренцији, на релевантном тржишту пружања услуге вођења жиро-рачуна и текућих рачуна грађана и грађанско правних лица и вршење платног промета по тим пословима, примјеном (...) *, због чега је отказан Уговор број: 220026963-3 о отварању рачуна за послове унутрашњег платног промета Подносиоцу захтјева.

Слиједом наведеног, одлучено је као у тачки 1. диспозитива Рјешења.

У току поступка Конкурентијски савјет није утврдио постојање забрањеног споразума у смислу члан 4. став (1) тачка д) Закона о конкуренцији од стране привредног субјекта Raiffeisen bank.

У Налазу и мишљењу вјештака економске струке утврђено је да је привредни субјекат Digital Asset Management вршио исплате по основу трговине крипто валутама на рачун привредним субјектима и физичким лицима који имају отворене трансакцио рачуне код привредног субјекта Raiffeisen bank. Међутим, у конкретном случају наведени привредни субјекти и физичка лица су клијенти привредног субјекта Digital Asset Management, а не његови конкуренти. Појам забрањеног споразума у смислу члана 4. став (1) тачка д) Закона се односи на примјену различитих услова за идентичне трансакције са другим привредним субјектима, што би у конкретној ситуацији били привредни субјекти који се баве посредовањем у трговини дигиталном имовином, односно конкуренти привредног субјекта Digital Asset Management којима је дозвољено да на име те дјелатности обављају трансакције преко рачуна отворених код привредног субјекта Raiffeisen bank, а које су онемогућене привредном субјекту Digital Asset Management.

Такође се у Допуни налаза и мишљења о извршеном вјештачењу наводи: „*На захтјев вјештака упућен Raiffiesen Bank д.д. БиХ за достављање прегледа свих уплата са берзи (BINANCE, KRAKEN, BITSTAMP, COINBASE и др.) за трговину крипто валутама на рачуне клијената Raiffeisen bank д.д. БиХ како физичких тако и правних лица, као и преглед свих исплата са рачуна клијената Raiffeisen bank д.д. БиХ према истим, (...) **, те да је слиједом наведеног утврђено да није било промета по рачунима клијената са берзи за трговину крипто валутама на рачуне клијената Raiffeisen bank д.д. БиХ како физичких тако и правних лица, нити исплата са рачуна клијената Raiffeisen bank д.д. БиХ према истим.“

Подносилац захтјева у току поступка није доказао постојање повреде члана 4. став (1) тачка д) Закона о конкуренцији од стране привредног субјекта Raiffeisen bank, па се у том дијели предметни Захтјев за покретање поступка, одбија.

Слиједом наведеног, одлучено је као у тачки 4. Рјешења.

10. Новчана казна

У смислу члана 48. став (1) тачка а) Закона, новчаном казном у износу навише до 10,0% (десет) вриједности укупног годишњег прихода привредног субјекта, из године која је претходила години у којој је наступила повреда закона, казниће се привредни субјекат, ако склопи забрањени споразум или на који други начин учествује у споразуму којим је нарушена, ограничена или спријечена тржишна конкуренција у смислу члана 4. Закона.

Конкуренцијски савјет је на основу поднеска Противне стране (број: УП 02-26-2-042-26/21 од дана 15.06.2022. године) утврдио да је привредни субјекат Raiffeisen bank у 2020. години остварио укупни приход од (...)*.

Полазећи од неспорно утврђене чињенице да је привредни субјекат Raiffeisen bank, прекршио члан 4. став (1) тачка б) Закона, раскидом уговора о послу ограничивши приступ релевантном тржишту пружања приступа услуге вођења жиро-рачуна и текућих рачуна грађана и грађанско правних лица и вршење платног промета по тим пословима привредним субјектима који се баве трговином крипто валутом, па тиме последично и Подносиоцу захтјева, Конкуренцијски савјет је изрекао новчану казну у износу од 250.000,00 КМ, што представља (...)* од укупног прихода привредног субјекта из 2020. године (година која је претходила повреди Закона).

Конкуренцијски савјет је приликом одређивања висине новчане казне узео у обзир намјеру те дужину трајања повреде Закона, као и последице које је иста имала на тржишну конкуренцију, у смислу члана 52. Закона.

У случају да се изречена новчана казна не уплати у утврђеном року, иста ће се наплатити присилним путем, у смислу члана 47. Закона, уз обрачунавање затезне камате за вријеме прекорачења рока, према важећим прописима Босне и Херцеговине.

Слиједом наведеног, одлучено је као у тачки 3. овог Рјешења.

11. Трошкови поступка

(...)*

Слиједом наведеног је одлучено као у тачки 5. и 6. овог Рјешења.

12. Административна такса

Подносилац захтјева Digital Asset Management је дужан платити административну таксу у износу од 1.500, 00 КМ у корист буџета Инститиција Босне и Херцеговине, у складу са чланом 2. Тарифни број 107. Тачка ф) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренцијским савјетом („Службени гласник БиХ“, бр. 30/06, 18/11).

13. Поука о правном лијеку

Против овога Рјешења није дозвољена жалба.

Незадовољна страна може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објаве овога Рјешења.

Предсједник

Небојша Попић